Майн 1 мандаха болтогой!

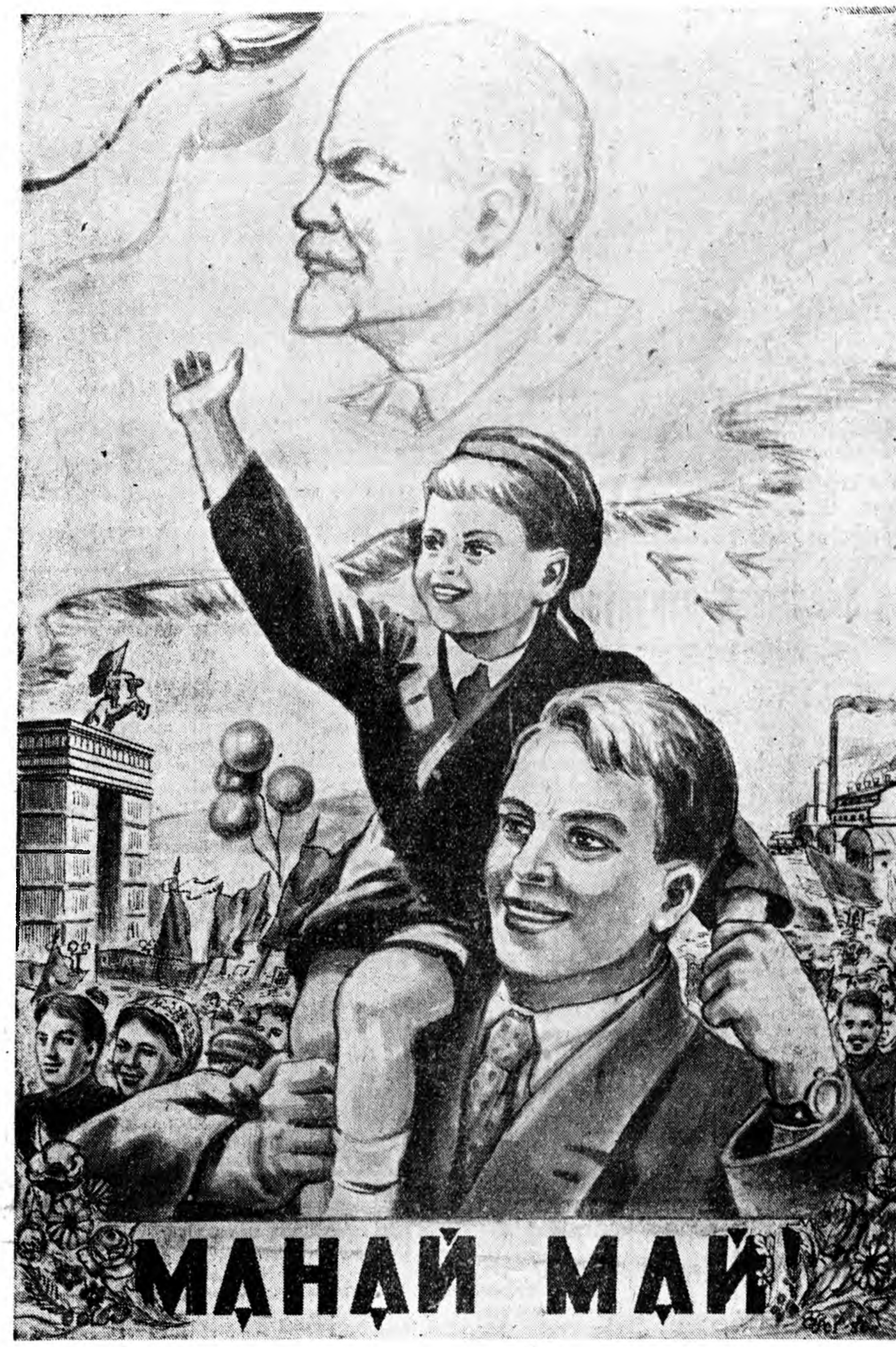
ы ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ПСС-эй Бурят-Монголой обкомой; БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 103 (8011)
МАЙН
1
ВТОРНИК
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

Дэлхэйн ажалшадай агууехэ һайндэр

ноөдэр—Майн Нэгэн. Мүнөө-дэлхэйн ажалшад, бүхы оронуу-хүдэлмэришэд Улаан туга үйлсэдэ гаража, пролетарска нэгэдэлгээ, ахадүү ёһонойн-холбоо барисаае харуулхань. ы оронуудай пролетаринар, нэ-ты!» гэһэн дүлэтэ уряа али арад үндэһэнэй хэлэн дээрэ ад-үсэтэйгөөр зэдэлнэ. Тэдэнэй тү-олон тугууд эб найрамдалай тү-демократиин түлөө, социализ-түлөө хамтаараа тэмсэхыень лан даллаха.

ан, бурхан, алдартан
йра жаргал олгохогүй,
мат эрхэ сүлөөе
луун гараараа олоё!

э һүртэ үгэнүүдэй сэсэн мэргэн ые түүхын ябаса үдэр ерэхэ бү-лам тодоор баталан гэршэлнэ. дарта арбан долоон ондо Рос-үдэлмэришэд, таряашад Ком-стическэ партиингаа ударидал-хүсэеэ нэгэдүүлжэ, хаан, баяд, ые хүзүүн дээрэһээ хобхо сохин , хамаг эрхэ сүлөөгөө халуун араа абаа һэн. Тэрэ саг-хойшо ажалша зоной нэгэдэлэй гайхамшагта илалтануудые а. Агууехэ хитад арад социа-ын замаар урагшаа амжалта-ар дабшажа ябана. Азиин ба ын арадуудай демократиин удай ажалшад сүлөөтэ, жар-ажабайдал байгуулжа байна. ализмын хүсэтэ системэ бии бо-Нэгэн адли һанал хүсэлтэй, уг гэтой байһан туладаа энэ сис-арадууд ахадүү ёһоор ажа-, хани барисаагаа бэхижүүлжэ.

иализмын системые толгойлжо манай Эхэ орон бүхы дэлхэйн эб найрамдалай бата бэхи тулгуури мүн. Советскэ Сою-Коммунистическэ парти, Совет-равительство социализмын ба ализмын системын оронуудай ан ёһоор зэргэ оршон байжа о тухай агууехэ Ленинэй заа-е баримталан, арадуудай гүй байдал ба эб найрамдал са-бүхы оронуудтай экономическа льтурна холбоо тогтоохо га-н политика ябуулна. СССР-эй стрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ . Булганин СССР-эй Верховно эй Президиумэй Гэшүүн Н. С. ев хоёрой Англи ошожо, тэн-хүтэлбэрилэгшэдтэй хэһэн хэл-й дүн энээниие эли тодоор гэр-э.

нөө жэлэй Майн Нэгэндэ ажал-й нэгэдэлэй хүсэн илангаяа то-харагдана. Тэдэнэй эршэмтэй аар тэмсэһэнэй ашаар арадуу-эб найрамдал бэхижэжэ байна. йрамдал сахихаяа хүсэдэг гү-д олошорбо. «Дайниие зай-а болохошье байна, зайсуулхашье хэрэгтэй!»—гэжэ хэлэхэ аргатай болобобди.

Мүнөө жэлэй Майн Нэгэние манай советскэ арад гайхамшаг үедэ һайндэрлэжэ байна. Табадахи табанжэлэй түсэбые советскэ арадай амжалтатайгаар дүүргэһэн тухай мэдээсэл мэнэ һаяхан толилогдобо. Инаг һайхан Эхэ оромнай улам хүсэтэй, улам баян боложо байна. 1955 ондо 1940 онойхиһоо 3,2 ехэ промышленна продукци таргагдаа. Табанжэлэй туршада оронноймнай хүдөө ажахы мүн лэ дэбжээ. Арад зонноймнай материальна ба культурна ажабайдал улам һайжаржа байна.

Коммунистическэ партиимнай түүхэтэ XX съезд саашанхи зорилгымнай табижа, замыемнай зааба. Советскэ арад зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XX съездын Директивэнүүдые үнэн зүрхэнһөө һайшаан абаба. Агууехэ оронноймнай нютаг бүхэндэ арад зоной социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ байна. Советскэ хүнүүд зургаадахи табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, Эхэ орондоо металл, машина, станогуудые, түлишэ, гутал хубсаһа, эдеэ хоол элбэг ехэ болгохо хүсэлэнтэй. Майн Нэгэнэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн бүгэдэарадай мүрысөөн энээниие гэршэлнэ. Ажалай амжалтын туйлагдаһан тухай мэдээсэлнүүд хаа хаанаһаа абтана.

Манай Бурят-Монголой республикын ажалшад бүхы советскэ арадтайгаа хамта эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Улан-Удын модоной заводой коллектив табан һарынгаа түсэбые бүри апрелиин 20-до дүүргээ. ПВЗ-гэй 6-дахи вагонно участок гайхамшагтайгаар ажаллажа, вагон заһабарилха жэлэйнгээ даалгабариие бэелүүлбэ. Мелькомбинадай хүдэлмэришэд мүн лэ амжалтатайгаар хүдэлмэрилжэ байна. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд Парти, Правительствынгаа уряагаар зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлые эрхим туйлалтануудтайгаар үнгэргэхые хүсэнэ. Мүнөө хабарай тарилгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхын түлөө, малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө колхозно таряашад, хүдөөгэй механизаторнууд оролдожо байна.

Хизааргүй үргэн ехэ оронноймнай нютаг бүхэндэ эдэбхи үүсхэлтэ ажал хүдэлмэри орьёлон бусалжа байна. Дэлхэйн ажалшадай түрүү зэргэдэ ябаһан советскэ хүнүүд инаг Эхэ оронооро омогорхон, ажалша зоной һайндэрэй энэ хабарай һайхан үдэртэ иитэжэ юрөөнэ:

Коммунизм байгуулагша агууехэ советскэ арад мандаха болтогой!

Марксизм-ленинизмын туг доро, Коммунистическэ партиин хүтэлбэрээр коммунизм тээшэ урагшаа дабшая!

ССР-эй Оборонын Министрын ПРИКАЗ

56 оной майн 1 № 60 Москва город

Нүхэд солдадууд ба матросууд, сержантнууд ба старшинанууд!
Нүхэд офицернүүд, генералнууд ба адмиралнууд!

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездын түүхэтэ хэбэринүүдээр үүсхэгдэһэн угаа ехэ политическэ ба ажалай дэбжэл-ршон байдалда советскэ арад ба тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд бүхы удай ажалшадай уласхоорондын һанал нэгэдэлгын үдэр — Майн ние мүнөөдэр һайндэрлэжэ байна.

Майн Нэгэнэй үдэртэй дашарамдуулан Армиин ба Флодой личнэ ые амаршалнаб. Дайшалхы ба политическэ бэлэдхэлдээ саашанхи лта туйлахыень советскэ бүхы сэрэгшэдтэ хүсэнэб.

һайндэрые тэмдэглэн **захирхамни:**

Майн Нэгэндэ манай Эхэ ороной столица—Москвада, союзна республикануудай столицануудта, герой-городууд: Ленинградта, Сталинградта, топольдо ба Одессэдэ артиллерийскэ хорин буудалгаар салют .

Манай инаг Эхэ орон — Советскэ Социалистическэ Республиканууд Союз мандаха болтогой!

Баатарлиг советскэ арад, тэрэнэй шэн зоригто Зэбсэгтэ Хүсэнүүд аха болтогой!

Манай түрэл Советскэ правительство мандаха болтогой!

Манай бүхы илалтануудые эмхидхэгшэ ба зоригжуулагша — Советскэ Союзай Коммунистическэ партида алдар соло!

ССР Союзай Оборонын Министр
Советскэ Союзай Маршал Г. ЖУКОВ.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Үндэр вольтно лини барижа, Кабанскын аймагай колхозуудые электрификацилгада һайнаар хүдэлмэрилһэн хүдэлмэришэд, албахаагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон колхознигуудые БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Үндэр вольтно лини барижа, Кабанскын аймагай колхозуудые электрификацилха хүдэлмэриин дүүргэгдэһэнтэй дашарамдуулан, барилга дээрэ һайнаар хүдэлмэрилһэн хүдэлмэришэд, албахаагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон колхознигуудые БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

1. **Бабинцов** Григорий Гавриловичые — Маленковой нэрэмжэтэ колхозой ахалагша электромонтер.
2. **Габишев** Николай Владимировичые—Темлюйскэ заводой главна энергетик.
3. **Горбов** Владимир Степановичые — Кабанскын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо.
4. **Горяшин** Георгий Ефимовичые — «Сельэлектрострой» трестын барилга-хабсаралгын № 4 участогай электромонтер.
5. **Дубровин** Василий Федоровичые — «Сельэлектрострой» трестын барилга-хабсаралгын № 4 участогай бригадир.
6. **Залуцкий** Георгий Петровичые — «Сельэлектрострой» трестын барилга-хабсаралгын № 4 участогай электромонтер.
7. **Зорин** Николай Ивановичые — Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой электромонтер.
8. **Кайдащ** Николай Михайловичые — «Сельэлектрострой» трестын барилга-хабсаралгын № 4 участогай начальник.
9. **Качин** Петр Афанасьевичые — Чкаловай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.
10. **Квасников** Анатолий Кузьмичые — Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.
11. **Колмакова** Галина Ивановнае — «Сельэлектрострой» трестын барилга-хабсаралгын № 4 участогай десятник.
12. **Корытов** Александр Николаевичые — «Сельэлектрострой» трестын барилга-хабсаралгын № 4 участогай бригадир.
13. **Лесков** Александр Кузьмичые — Темлюйскэ МТС-эй слесарь-хабсаргагша.
14. **Мирошниченко** Иннокентий Николаевичые — КПСС-эй Кабанскын аймкомой нэгэдэхи секретарь.
15. **Суворов** Федор Васильевичые — Булганинай нэрэмжэтэ колхозой таряанажалай бригадын бригадир.
16. **Суханов** Петр Григорьевичые— «Сельэлектрострой» трестын барилга-хабсаралгын № 4 участогай электромонтер.
17. **Хлыстов** Ефим Андреяновичые — аймагые электрификацилха Соведэй түрүүлэгшэ.
18. **Широковский** Иван Афанасьевичые — «Сельэлектрострой» трестын барилга-хабсаралгын № 4 участогай электромонтер.
19. **Якушев** Петр Филипповичые— Темлюйскэ МТС-эй ажал ехэтэй хүдэлмэриин талаар ахалагша механик.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретариин түлөө
БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн
Е. АБРОСИМОВА.

Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан.
1956 оной апрелиин 29.

Дамба ЖАЛСАРАЕВ

Агууехэ майн үдэр

Газар дэлхэйн сээжэ дээр
туяагаа дэлгэн,
Гараба наран —
гайхамшаг үглөөнэй наран.
Дуунуудаар,
уряалнуудаар,
омог баяраар таран,
Дуулим мандана
агууехэ Майн Нэгэн.
Хабарай һэбшээндэ
тугууд далитан намилзана
Хайшаашье харахада —
Хүн зоной далай.
Жаргалта,
сүлөөтэ
бидэнэй ажабайдалай
Жабха..ан гэрэл
колоннонуудһаа сасарна.
Алхам бүхэмнай
хүсэн түгэс болоно —
Ажалай эршын,
зориг, түсэбэй гэршэнүүд.
Амгалан тайбан
ажалша бидэнэй алхамууд
Асари ехэ
үглөөдэртэймнай холбоно.
Зүрхэн соомнай —
алдарта партиин уряанууд.
Золтой байнабди
коммунис партитай байһандаа.
Үнэн сэдьхэлһээ
партидаа хэлэнэбди: һайндаа.
Үнэн сэдьхэлһээмнай
гарана шэнэ уялганууд
Хоридохи съезд
бидэнээ улам зоригжуулна,
Хүсыемнай нэмэжэ,
харасыемнай хурсадуулна.
Бодоод,
Ленинэй
манай урда ябаһандляар,
Бүхы байдалнай
гэрэлтэнэ
Ленинэй һургаалаар
Совет арадтаймнай
нэгэ зэргэдэ жагсана
Социализмын
бүлдэ ороһон
арадууд.
Дунайн эрьеһээ,
Хитадай уудамһаа
нүхэдүүд,
Дуугаа ниилүүлэн,
Сүлөөтэ майгаа угтана.
Материк бүхэнэй
ажалша түмэн хүнүүдтэ
Манай жагсаал
алтан гадаһаар яларна.
Материк бүхэнэй хүдэлмэришэд
нэгэдэлэй,
эбэй тугууд дор
Майн үдэрөөр
эльгэ зүрхөөрөө хамтарна.
Газар дэлхэйн сээжэ дээр
туяагаа бадарган,
Гараба наран —
гайхамшаг үглөөнэй наран
Ажалшан зоной
Үнэнэй,
Гэрэлэй һайндэр —
Амаршалнабди шамаяа,
агууехэ Майн Үдэр!

Нэгэдэмэл Королевствын Премьер-Министр Дээдэ тушаалта Сэр Антони Идендэ

Хани ёһоор ба хүндэтэйгөөр угтаһанайтнай түлөө Нэгэдэмэл Королевствын Правительствода, господин, Премьер-Министр, Танда өөртэтнай танай оронһоо бусахынгаа урда тээ үшөө дахин үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэжэ байһанаа бидэнэр мэдүүлнэбди. Советскэ Союзай арадуудай тон ехэ талархалтайгаар ба хани ёһоной мэдэрэлтэйгээр хандадаг байһан британска арадта бидэнэр амаршалга хүргэнэбди. Манай оронуудай арадуудай аша туһада, бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай аша туһада Советскэ Союзай ба Нэгэдэмэл Королевствын хоорондоо үгэеэ ойлголсолгын ба харилсан ажаллалгын, хани барисаанай улам хүгжэхыень ба бэхижэхыень бидэнэр үнэн зүрхэнһөө хүсэнэбди.

Н. БУЛГАНИН, Н. ХРУЩЕВ.

«Орджоникидзе» крейсерэй борт дээрэһээ эльгээһэн радиограмма.
1956 оной апрелиин 27.

Г-н Булганинда, г-н Хрущевто Сэр Антони Иденэй эльгээһэн бэшэг

Танай эльгээһэн хани ёһоной, үнэн сэдьхэлэй бэшэг намайе ехээр баясуулба. Таанадай манайда айлшалжа, Англитай ба английска арадтай танилсаха аргатай байһандатнай бидэнэр баяртай байнабди гэжэ Тэрэнэй Дээдэ зэргэтэ правительствын зүгһөө би мэдээсэхые хүсэнэб. Танай айлшалалга ба маанадай хэһэн хэлсээнүүд бэе бэедээ һэжэглэлсэхэ ябадал зайсуулгада туһалаа гэжэ би этигэнэб. Энэ ушар хадаа манай хоёр оронной хоорондоо улам этигэлсэдэг болохо ябадалда эхиниинь болложо үгэнэ гэжэ би найданаб. Манай хани барисаан ба хамтымнай хүдэлмэри эб найрамдал бэхижүүлхэ ба бүхы дэлхэй дээрэ хани ёһоной харилсаа хүгжөөхэ хамтымнай хэрэгтэ туһалһай гэжэ танай хүсэжэ байһые би хүсэдөөр зүбшөөнэб.

АНТОНИ ИДЕН.

Улан-Удын сэмбын фабрикын коллектив ажалшадай Уласхоорондын һайндэр—Майн Нэгэниие ажалай шэнэ амжалтаар угтаба. Фабрикын сэмбэ нэхэгшэ Мария Кондратьевна Сахарова эрхим шанартай продукци гаргаад, үдэрэйнгөө даалгабарие 120 процент дүүргэнэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Сахарова хүдэлмэрилжэ байна.
А. Мантаевай фото.

Эндэмнай кукуруза нютагжаа

Манай «Путь социализма» колхоз урдань ороohото культурануудай муу ургаса хуряадаг, ехэнхидээ ячмень, хара таряа таридаг байhан юм. Харин hүүлэй хэдэн жэлэй туршада манайхин шэниисэ, овёс, кукуруза ургуулдаг болоҗо, яhала hайн ургаса хуряана. Үнгэрэгшэ жэлдэ колхозоймнай поли дээрэ кукурузын баян ургаса гаража, энэ культурын манайда нютагжаhые харуулба. Нёдондо ороohото культурануудай га бүриhөө дунда зэргээр 10 — 11 центнер ургаса колхозоороо абаhан байнабди. Энээнэй ашаар колхозниігуудай ажалта үдэртэ нилээд ехэ ороohон хубаагдаhан, ниитын малда концентрированнэ тэжээл бэлэдхэгдэhэн байна. Үнгэрэгшэ хоёр жэлэй туршада 1500 гаран гектар шэнэ, боро газар элдүүрилжэ ашаглаhанай ашаар ороohо таряа урданайхиhаа hураггүй ехээр абаабди. Мүнөө жэлдэ—зурғаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлдэ ороohо тариянай үндэр ургаса ургуулхын тулада бэлэдхэлэй ехэхэн хүдэлмэри хэгдэбэ. Үрэhэ хүрэнгэ саг соогоо бэлэдхэгдэ, поли дээрэ наг шэбхэ намарhаа хойшо ехээр гаргагдаа. Илангаяа кукуруза тариха участогуудые үрэжэлтэй hайн хүрьhэтэй, игаабари газарта шэлэжэ олообди. Колхозниігудайнгаа дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхэжэ, полевой хүдэлмэринүүдые богони болзорто, эрхим шанартайгаар хэжэ дүүргэхэ хэрэг манай нангин уялга гэжэ тоолонобди.

Эдэ бүгэдые бэелүүлжэ, түрүүшын алхам хэhэнэй үндэhөөр саашадаа ажахыгаа бүри олзо· доход ехэтэй, амбаар дүүрэн тарятай, хорёогоор дүүрэн малтай болгохын тула бүри эршэмтэйгээр оролдохобди.

М. Цыдыпов, Яруунын аймагай «Путь социализма» колхозой түрүүлэгшэ.

Манай механизаторнуудай уялга

Бидэнэр, Кяхтын МТС-эй механизаторнууд түрэл партиингаа XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн мүрысөөндэ оролсоходоо трактор болон хүдөө ажахын машинануудай заhабарилгые съездын нээгдэхэ үдэртэ—февралиин 14-дэ дүүргэхэ уялга абаhан аад, тэрэнээ нэгэ hара урид, hайн шанартайгаар дүүргээ hэмди.

Заhабарилгын дүүрэhэнhээ хойшо манай зурғаадахи тракторна бригадын механизаторнууд Сталинай нэрэмжэтэ колхозой малай фермэнүүдтэ үбhэ, солоомо зөөhэн, тарилгын талмай дээрэ 1200 тонно наг шэбхэ гаргаhан байна. Мүн 700 кубометр модо бэлэдхэжэ, барилгын хэтдэхэ газарта зөөhэн байна.

Хабарай тарилгые манай бригадынхид эмхитэйгээр угтаа. Газарай хүрьhэндэ шиит нойто барихын түлөө эртын борнойлго 5—6 үдэрэй турша соо хэжэ дүүргэбди. Хамтадаа 740 га борнойлогдоо, 400 га газарта лущени хэгдээ, 350 га газар хахалагдаа.

Эрхим трактористнууд Борис Осеев, Александр Игумнов болон бусад Майн урда тээхи мүрысөөндэ оролсоод, үдэрэйнгөө даалгабарие 115—130 процент хүрэтэр дүүргэжэ байна. Манай механизаторнууд хабарай тарилгые богони болзор соо, эрхим шанартайгаар дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй. Тиин бригадымнай механизаторнууд мүнөө жэлдэ условно трактор бүхэнөөр 700 гектар элдүүрилхэ, шэнгэн, үдхэн түлишые алмаха, мүн тарилгын талмайн гектар бүриhөө 8—12 центнер ороohо таряа абаха гэhэн уялга абаад, тэрэнээ дүүргэхын түлөө абьяастайгаар оролдожо байна.

Г. Дансарунов, Кяхтын МТС-эй зурғаадахи тракторна бригадын бригадир.

Даалгабаряа уридшалан дүүргээб

Манай ороной ажалшад мүнөө жэлэй Майн Нэгэнэй hайндэрые урдынхиhаа улам ехэ амжалтатайгаар угтаба. Эхэ оронoймнай ажалшад алдарта Коммунистическэ партиингаа сэсэн мэргэн хүтэлбэреэр коммунизм тээшэ улам хурданаар дабшажа ябана.

Һаяхан болоҗо үнгэрhэн КПСС-эй XX съезд манай ороной ажалшадай урда шэнэ зорилгонуудые табиба. Энээнэй бэелүүлэгдээд байхада манай ажабайдалай улам бүри баян, бүри культурна болохонь мэдээжэ. Тиимэл хадань советскэ бүхы хүнүүд түрэл партиингаа зохёоhон программые бэелүүлхын түлөө эбтэйгээр шармайн оролсоод, шэнэ амжалтануудые туйлажа байна.

Би модо шэрэдэг юрын шоферби. Түсэбhөө гадуур шэрэhэн тансахан шье кубометр модомни зурғаадахи табанжэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ туhа нэмэри болохо гэжэ бододогби. Ажалай вахтада жагсажа, модо шэрэхэ 5 hарынгаа даалгабарие болзорhоонь урид дүүргэн, Майн Нэгэнэй hайндэрые угтабаб.

Ф. Бурдуковский, Хориин леспромхозой шофер.

Жаргалтай үхибүүд

Советскэ үхибүүд—жаргалтай үхибүүд. Тэдэнэр манай түрэл Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын үдэр бүриин халуун анхарал доро өөдөө болон хүмүүжэнэ.

Манай орондо тоогүй олон яслинууд, үхибүүдэй садуud болон бусад эмхи зургаанууд эмхидхэгдэнхэй. Үхибүүдэй эдэ эмхи зургаанууд советскэ бүлын эрхим туhалагша мүн. Жэшээнь, манай яслида диилэнхидээ уhанзамшадай, барилгашадай хүүгэд байдаг юм.

Үхибүүдээ яслида байлгаад, түрэлхидынь hанаа амараар ажалдаа ябажа, коммунистическэ байгуулалтада өөрынгөө хубитые оруулалсаха аргатай байна. Яслида байhан үхибүүд сестра болон нянькануудай харамжа доро, хүхюу сэнгэлигээр сагаа үнгэргэдэг юм. Үхибүүдые хүмүүжүүлэгшэдэй дунда үни удаан саг соо оролдосотой ажалаараа шалгарhан ахалагша сестра Таисия Васильевна Фролова, няни Агафья Ивановна Денисова ба бусад бии. Поварнууднай эдеэгээ амтатайгаар бэлдэжэ, үхибүүдээ хооллуулдаг байна. Үхибүүдэи элүүр энхые наринаар сахижа байдаг тусхай врач манай яслида ажаллана. Үхибүүдэй бэе махабадын бэхижэлгэдэ туhатай гимнастика хододоо хэгдэдэг. Гадна, горьтойхонуудынь уран шүлэг сээжэлдэдэг, дуу дууладаг, хүгжэм наадажа hурадаг байна.

Манай яслиин үхибүүд Майн Нэгэнэй агууехэ hайндэртэ бэлэг болгон, олон шэнэ шүлэгүүдые, дуунуудые сээжэлдээд, эжы баабайнуудтаяа, эгэшэ ахануудтаяа хамта мүнөөдэр hайндэрлэлсэжэ байна.

Н. И. Сёмкина, Улан-Удын юhөдэхи яслиие даагша.

Майн Нэгэндэ ажалай бэлэгүүд

МАЛАЙ ШЭНЭ БАЙРАНУУД

1956 ондо малай шэнэ байрануудые олоор барихын тула республикын колхозуудта 370 гара мянган кубометр модон, 30-аад мянган кубометр шулуун бэлэдхэгдээ. Тиигэжэ түсэбөөр хараалагдаhан даалгабари дүүргэгдэжэ, нилээд ехэ модон барилга хэхэ газарта зөөгдэhэн байха юм.

Мүнөө үедэ колхозуудаар үнеэдэй 128 типовой байра, тугалай—75, гахайн—41, хонидой—82, тахяагай—12 типовой байранууд баригдажа байна. Энэ талаар Кударын, Түнхэнэй, Бичурын, Курумканай аймагууд түрүүлжэ ябана.

КОМБАЙН ЗАҺАБАРИЛГЫЕ ДҮҮРГЭБЭ

Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, Бичурын, Бага-Куналейн, Эгэтын, Сосновско, Кабанскын, Темлюйскэ, Ехэ-Кударын, Кяхтын, Түнхэнэй МТС-үүдэй механизаторнууд комбайн заhабарилха түсэбөө сүм дүүргэбэ. Мүн Тарбагатайн, Бургалтайн, Хориин МТС-үүдэй механизаторнууд комбайн заhабарилха түсэбөө дүүргүүтэй байна.

ҮНЕЭН БҮРИҺӨӨ ҮДЭРТӨӨ ХАХАД ПҮҮД ҺҮ ҺААНА

Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой hаалишад Агафия Гребенщикова, Павлина Ковалева даалгагдаhан үнеэн бүрнhөөн үдэр бүри хахад пүүдhээ дээшэ hү hаажа байна. Тус аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой hаалишан Надежда Игнатьева мүн лэ үдэртөө үнеэн бүриhөө хахад пүүд hү hаана.

ОГОРОДОЙ ЭДЕЭ ЭЛБЭГЭЭР УРГУУЛХАНЬ

Заиграйн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой огородно бригадын гэшүүд тарилгада бэлэдхэлээр ехэхэн хүдэлмэри хэжэ байна. Мүнөө хоёр автомашинаар поли дээрээ наг шэбхэ зөөнэ. Үдэ голой тохой дээрэ баригдаhан хаалтаhаа гараhан уhалууриин хобоо, канавануудые заhабарилжа сэбэрлэнхэй. Тэндэхи Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой овощь ургуулагшад 15 рамада парник hуулгажа, тэндээ капустын рассада тариба.

ЗАЛУУШУУЛАЙ ОРОЛДОСОТО АЖАЛ

Мүнөө жэлдэ кукурузын үндэр баян ургаса абахын түлөө Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо эмхидхэгдэhэн комсомолецууд — залуушуулай звено ехэхэн хүдэлмэри хэжэ байна. Энэ звеное комсомольско организациин секретарь Тугдэн Батомункуев хүтэлбэрилнэ. Звенодонь хамтадаа 4 хүн, тэрэ тоодо нёдондо арбадахи класс дүүргэhэн Бума Доржиева оролсоно. Тэрэ звенодо МТС-эй тракторна тусхай агрегат даалгагдаа. Мүнөө тэдэнэр кукурузынгаа поли дээрэ 3700 центнер наг шэбхэ зөөжэ гаргаад, газараа уhалхаяа байна. Гадна, кукурузынгаа үрэhэ абаад, жэжэ томоорнь илгажа эхилээ.

Агуухэ нэгэдэл

Майн Нэгэн! Орон бүхэнэй ажалшадта энэ хоёр үгын удхань ямар ехэб даа! Энэ хадаа хабарай наранай халуухан элшэдэ ургасата дайдын уяхан зулгы эшэеэ, бээрэжэ бохёорhон үндэhөө тэниилгэжэ, хушалта гоёолтоо хубилган шэнэлжэ байhан дэлхэй байгаалиин дэлгэр ехэ hайндэр. Энэ хадаа үндэhэ яhатан бүхэнэй хүдэлмэришэдэй ахадүүгэй хани харилсаанай, орон бүхэнэй ажалша хүнүүдэй hаналаа нэгэдэлгын уласхоорондын агууехэ hайндэр. Энэ үдэр түби дэлхэйн орон бүхэнэй ажалшад: «Эб найрамдал бэхижүүлхын тулада нэгэдэлээ батадхая!» гэhэн уряатай hүр жабхаланта туг доро эвм эвмээрээ зэргэлэн эбтэй нягтаар жагсажа, аюулта дайн сэрэг саража, арад зоноингоо аша туhата амгалан тайбан ажалаа эрхилэе гэжэ нэгэн hаналтайгаар мэдүүлнэ.

Харин тиихэдэ, олзо зөөриин хойноhоо шунхайрhаар ухаа бодолоо алдаhан империалистнууд дайн сэрэг hүжэрөөхые хүсэнэ. Теэд, түүхые зохёогшо арад түмэнhөө абарга ехэ хүсэтэй, арга шадабаритай, оюун бэлигтэй хэн байлай! Тиимэhээ арад түмэн дайн сэрэгые хэзээдэшье hүжэрөөлгэхэгүй.

Дуhал дуhалаар суглаhан хадын саhанай уhан хамтаржа ерэхэдээ гол горхонуудые hабаhаань дэлбэрүүлжэ, урдаха бүреэ эршэ хүсэ нэмэн эрье гангаа шуура эсхэн хүсэтэйгөөр мушхардаг бшуу. Олон олон оронуудай айл аймаг, хото тосхон бүхэнhөө сугларжа нэгэдэhэн түг түмэн ажалшадай эб найрамдалые сахин бэхижүүлхэ гэhэн хүсэл зоригынь эрьеhээ халиhан уhа мүрэнhөө хүсэтэй юм. Дэлхэйн олониитын үмэнэ хүндөө буураҗа панхаруудтаhан «хүйтэн дайнай» политикые ябуулагшад хадаа энэ абарга ехэ хүсэнэй үмэнэ зог татан зогсоно, зоригоо хухаран мухардана. Дэлхэйн бүмбэрсэгэй олон хубинуудта байгуулагдаhан сэрэгэйнгээ базануудые, НАТО, СЕАТО, Багдатска пакт мэтын сэрэгэй бүлэглэлнүүдые эзэрхэг түримхэй бэшэ юм гэhэн хэбэртэй номнол империалистнууд тараана.

Энэншье гайхалтай бэшэ. Хабаяа барагдахадаа, тэдэнэр аргаа бэдэрнэ ха юм. Теэд худалаар хэлэжэ холо ошохогүйл. Капитализмын дура зоргоороо аашалдаг саг үе бусалтагүйгөөр үнгэршоо! Сагаан мүнгэн оройтой сэбдэг хүйтэн Хойто мүльhэн далайhаа уурал маната Урда-Хитадай далай хүрэтэрхи, аглаг тунгалаг Адриатическа далайhаа аяар зүүн зүгэй Курильска аралнууд хүрэтэрхи нэлэнхы ехэ дайда дээрэ 900 гаран миллион хүн зонтой хүсэн түгэс дэлхэйн социалистическэ системэ оршон мандана. Энэ залуу, шэнэ социалистическэ системын хүсэн hара, жэлэй үнгэрхэ бүри барагдашагүй ехэ болон бадарна.

Дэлхэйн социалистическэ системын хурдан түргэн хүгжэхэтэй хамта, империализмын бузар муухай колониальна системэ бутаран hалажа байна. Агуухэ индийскэ арад, Бирмын, Индонезиин, Цейлоной, Сири, Египет болон Африкын бусад олон арадууд колониализмын дарлалтаhаа мултараад, эрхэ сүлөөтэй, хүгжэлтын, эб найрамдалай арюун hайхан замаар амжалтатайгаар дабхин ябана. Һүүлшын арбан жэлэй туршада нэгэ миллиард хоёр зуу миллион үлүүтэй хүн зон колониальна ба колониальна шахуу дарлалтаhаа сүлөөрөө. Тиигэжэ Европа болон Азиин эб найрамдалда дуратай социалистическэ, мүн социалистическэ бэшэшье гүрэнүүдые хабаадуулhан дэлхэйн бүмбэрсэгэй хүн зоной хахадhаа олые нэгэдүүлhэн үргэн ехэ, бата нэгэдэлтэй «Эб найрамдалай зоно» бии болоо.

Хэрбээ зуу үлүүтэй жэлэй саада тээ коммунизмын үзэгдэл Европоор дэлгэрэн таража, «Бүхы арадуудай пролетаринар, нэгэдэгты!» гэhэн дүлэтэ үгэнүүд үсөөхэн тэды оронуудай хилые дабаад, олон түмэн хүдэлмэришэдэй ухаан бодолдо үшөө ороодүй байгаа hаа, харин мүнөө социализм хадаа Европа болон Азиин арба гаран оронуудта бодото байдалынь болоод оршон мандажа байнал.

Хамагые илагша марксизм-ленинизмын hургаалаар зэбсэгжэнхэй, хүдэлмэришэн ангиин хэрэгтэ ами бэеэ үгэнхэй 30 миллион шахуу түрүү хүнүүдые өөhэдынгөө зэргэдэ жагсааhан коммунистнуудай ба хүдэлмэришэдэй партинууд орон бүхэнэй олон түмэн ажалшадые толгойлон «Сэрэг дай зайсуулжа болохошье байна, зайсуулхашье хэрэгтэй! Дайнай аюулда эсэргүү эб найрамдалай түлөө, арадуудай хоорондын харилсаа холбооной түлөө тэмсэлэй тугые дээшэнь үргэе!» гэhэн уряа лозунг доро мүнөөдэр үйлсэдэ гаран жагсаад, пролетарска интернационализмын hүр хүсэтэ туг бүри дээшэнь үргэжэ ябана. Эб найрамдалай, демократиин ба арадуудай бэеэ даанхай байдалай түлөө коммунистнууд, социалистнууд болон бүхы түрүү хүнүүдэй хоорондын харилсаа холбоо улам бэхижүүлхэ гэжэ байhан мүнөө үедэ «Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!» гэhэн үгэнүүд хэзээ хэзээнэйхиhээ бүри hүртэйгөөр, элсүүлхы ехэ хүсэтэйгөөр зэдэлнэ.

Хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэлэй бэхижэхэ, эб найрамдалай түлөө тэмсэhэн ниитын, арадай хүдэлөөнүүдэй бүри ехэ хүсэтэйгөөр нэгэдэн хүгжэхэ хэрэгтэ хоёр ондоо системын амгалан ёhoop зэргэ оршохо тухай, мүнөө үедэ дайн сэрэгые болюулжа болохо тухай, социализмда элдэб оронуудай олон янзаар дамжан орохо тухай КПСС-эй XX съездын үгэhэн заабаринуудай ямар ехэ уласхоорондын удхашанартай байhаниинь эли болоно. Мүнөөнэй уласхоорондын хүгжэлтын эгээн шухала асуудалнуудаар XX съездын үгэhэн заабаринууд бүмбэрсэг дэлхэйн булан бүхэндэ сууряатан дуулдажа, эрдэмэй дээжэ — эб найрамдалай туг доро амгалан тайбан жаргалта байдалай түлөө шэнэ шэнэ тэмсэгшэдые элсүүлэн жагсаана. Эгүүридэ мүнхэ Ленинэй байгуулhан Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съезд тодо ойлгосотой, гүнзэгы сэсэн ши... хэбэриүүд түг түмэн ажалш... ухаан бодолые татан абажа, мү... сагай диилдэшэгүй ехэ бодото хү... болоҗо байна.

...Падунай хүүюур тээшэ ой мо... нуудые орбонтойнь урбуулан ... шугам харгы табижа байhан ба... гашаншье, Борьёогой үргэн тал... булад морёо жолоодон ябаhан за... трактористшье, Алтан-Хорнихо... эбэрээр артелиингээ hүрэг ма... адуулжа ябаhан адуушан, үхэр... шье, аяар холын сыдэгэр сэгээн... лайда загаhа барижа байгшашье... маагүй, советскэ хүн бүхэн эб ... рамдалай, социализмын бата ... дэлтэ лагерие толгойлон яба... Советскэ гүрэнэйнгөө эб найрам... да дуратай гадаадынь полити... халуунаар дэмжэнэ. СССР-эй ... нистрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ ... хэр Н. А. Булганин, СССР-эй ... ховно Соведэй Президиумэй Гэш... нүхэр Н. С. Хрущев хо... Англи ошожо, английска, совет... арадуудай хоорондохи хани ба... саае бэхижүүлхэ тушаа, тииг... уласхоорондын түгшүүрилые h... руулха тушаа амжалтатайгаар хэ... хэлсээнүүдыень манай ороной а... шад барандаа hайшаана.

Теэд манай хүнүүдые нюдар... раа занадаг уймаршуул бии хэ... тэй. Арадуудай хани барисаа, ... найрамдалые бэхижүүлхын т... эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэдэг т... даа манай гүрэн хододоо илан ... даг, илахашье. «Арадуудай хоо... до — хани барисаа, эб найрамд... гэhэн туг доро тэмсэжэ, манай ... Агуухэ Октябрьска социалист... скэ революциин илалта туйлаа ... лэй. Дэлхэйе эзэмдэхэ гэжэ hэд... гитлеровскэ бандидууд уураг т... hамна сохюулаад, хумхиин то... болоо hэн.

Түүхэhээ hургаал абадаггүй, а... та харша абари зангаа, арья... шүдэеэ далдалжа нюугаад, ато... зэбсэг арадаа hүйбадаад амга... тайбан байдал тухай олон табые... шалдадаг ахир богони бодолто... бии байhыень мэдэнэбди. Да... эсэргүүсэн тэмсэдэг бүхы хүсэ... hэрэмжэтэй, түгэс бэлэн байха ... той гэжэ КПСС-эй XX съезд з... Партиингаа энэ заабарие сов... хүн бүхэн хододоо hанажа яб... Тэдэнэр эб найрамдалай лаг... манлайлан ябаhан Эхэ hайхан ... нойнгоо хүсэ шадалые бэхиж... хэрэгтэ hүбэлгэн хурдан ухаан б... лоо, хүдэлмэришэ бүхэриг ур... райнгаа хүсэ шадалые зорюулна.

Эб найрамдалай, социализмы... герь хэзээшье мүнөөнэйхидэл ... иимэ ехэ hүртэ хүсэтэй, бата ... дэлтэй байгаагүй. Газар д... арадуудта эбтэ амгалан, зол ж... галта байдалай замые гэрэлтү... үгэдэг коммунизмын үзэл сур... нууд үдэр сагай, hара жэлэй о... тудам бүри олон миллион хүнү... өөр тээшээ татахал, бүхы араду... хоорондохи хани барисаае, з... түби дээрэхи эб найрамдалые б... бата, бүри бэхи болгохол!

С. Бадмае...

Чимит ЦЫДЕНДАМБАЕВ.

ХАБАРАЙ АМИСХАЛ...

Арай жаахан
Горхо, нуураа
Далай болотор
Үерлүүлээш...
Габьяа суута
Нютагаархиндам:
— Газараа уhалхадаа
Гайтай, — гүүлээш.

Талын самса
Торгоор эсхээд,
Алтан нямняа,
Шагтаа хадааш.
Оёдолшоднай
Одоо гайхан,
Уран хабараа
Урмашан магтаа.

Сэнхир хабарай
Серенада дууе
Мянган жэргэмэл
Мүрысэн татаа.
Шубуудай «фестиваль»
Сохом болохол,
Гургалдайдаа
Гартахагүйл хадаа.

Шэмэтэй зөөлэхэн
Шоройдошни, хабар,
Дулаахан үрэhэд
Дууран унтаа.
Үлгыhөө дээшэ
Үндыхэдэнь,
Тэжээл угжаар
Тэдхыш дандаа.

Миндаhан гарасынь
Миралзан долгилтор
Талын hэбшээгээр
Таалан жаргыш!
— Августда арадаа
Алдаршуул! — гэжэ
Юрэдөө таряагаа
Юрөөн hургыш!

Ерэхэ сагай
Ёhотой эзэн —
Хүршэ айлдам
Хүбүүн түрөөл.
Хабарай наран
Хасарынь эльбэн,
Зулгы туяагаар
Зулайень үнэсөөл.

Амита бүгэдын
Ашата гэрэл —
Сэнхир хабарнай
Сэлмэг мүнөө.
Түүхэтэ коммунизмын
Жаргал хабар,
Түрэл арадайм
Зүрхэндэ түбхинөө.

Хэлэhэндээ хүрөөбди

Эхэ оронoймнай ажалшад зурғаадахи табанжэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө шэнэ тэмсэлэй оршон байдалда энэ жэлэй Майн 1-ниие hайндэрлэжэ байна. Нарата хабарай энэ үдэр атар тарган мал үсхэгшэ колхозник, шэрэм, булад шудхагша, оньhото машина бүтээгшэ хүдэлмэришэ — барандаа энэ hайндэрые тэмдэглэжэ байнал. Тэрэ тоодо бидэнэр, судно-заhабарилгын заводойхид Майн Нэгэнэй хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсажа ерэбэбди.

Минии хүтэлбэрилдэг халаанда барандаа токарьнууд ажалладаг юм. Бидэнэр ажалай вахтада жагсахадаа заводойнгоо слесарьнүүдые социалистическэ мүрысөөндэ уряа hэмди. Апрель соо хэхэ ажалаймнай даалгабари 170 гаран процент дүүргэгдэжэ, абаhан уялгамнай амжалтатайгаар бэелүүлэгдэбэ. Манай гараар заhабарилагдаhан олон пароходууд 1956 оной навигациин үедэ республикынгаа арадай ажахыда эд бараа шэрэлсэхэ байна. Иигэжэ, өөhэдынгөө зоримгой ажалаар Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые улам арьбадхалсанабди, парти, правительствынгаа хараалhан зорил... бэелүүлэлсэнэбди.

Мүнөөдэр гансахан манай орон... ажалшад бэшэ, харин дэлхэйн ... сад оронуудай хүдэлмэришэн а... дайшалхы хүсэ шадалаа харуул... байна. Иимэ ехэ хүсэн хадаа с... дай дахяад үүдхэхые хүсэдэг им... риалистнуудта шэнэ сохилто б... но.

Леонид Розенкинд, Улан-Удын судно-заhабарилгын заводой мастер.

Түрүүшын хабар

...рүүлэгшын кабинет соо үглөө-...ээ хойшо хүн олон. Партийна ...изациин секретарь Бимбаев, ...нүүдые даагшад, мэргэжэл-...ше эндэ бии. Тэдэнэй нюурнууд...наа зобоhоной тэмдэг үзэгдэнэ. ...эншьегүй яахань даа. Иимэ ...эн, ута хабар үбhэ тэжээл эртэ ...жа, малай тураха аюул тохёол-... Тэжээлээр дутаhанhаа бо-... хонидой түл абалга дээрэшье ...шээл үзэгдэнэ. Гэбэшье, эндэ... колхознигууд правлениингээ, пар... организациингаа хүтэлбэреэр ...хабарай хамаг бэрхэшээлые да-..., зургаадахи табанжэлэй тү-...шын жэлдэ артелиингээ бүхы үй...эри дээрэ ехэ амжалта туйла-...эрид зоригжонхой байна.

...Теэд хүйтэн хабар болоо гээд, ...дэлгээд, хаража һуухагүй хам-...и даа, — гэжэ колхозой тү-...гшэ Дашинима Ринчинович ...жапов хөөрэнэ. — Таряагаа ...а эхилхэ хэрэгтэй. Даб дээрэ ...таряагаа тария, хүйтэндэ яаха-...гүй. Тиигээд шэниисэ, кукуру-... тарихабди. Зүгөөр һайнаар лэ ...а үзэе. Оροоһо, кукурузаяа ...лжа шадаа һаамнай, мяха саа-..., һү тоһоншье элбэгээр абта-... 3660 гектар таряа хаяад, га бү-...нь дунда зэргээр 8 центнер ур-...абаа һаа, 29 мянга гаран цент-...ороһотой болохо байнабди. Тэ-... хажуугаар 500 га кукуруза, ...а зелёнко, мүн нилээд ехэ кор-... тарихамнай. Нёдондо куку-...а муугаар харууһалжа, бага ...а абаа һэмди. Мүнөө жэлдэ ...эгүйбди даа. Кукурузын амта ...даа гээшэ. Үнеэднай кукурузын ... аргагүй дуратайгаар эдеэ, һү-...ороо һэн. Теэд иимэ силоснай ... мүлшэдэжэ, мүнөө эгээл хэ-... үедөө дууһашабал даа.

...онгынхид энэ табанжэлэй тү-...н жэлдэ ямар юумэ хэхын тү-...тэмсэжэ байнаб гэжэ хараад ... Мүнөө жэлдэ 2,5 миллион тү-...эй олзо доход абаха, үнеэн бү-... 1100 литр һү һааха, эдлүү-... газарай зуун гектар бүридэ һү, ...ооһо ехээр абаха, 10.800 хо-..., 2040 эбэртэ бодо малтай, тэ-...одо 730 үнеэтэй болохо, олон ...га хэхэ, мүнгэ, таряа талха бо-...усад продуктнуудые ехээр ху-... гэжэ тэдэнэр шиидэһэн байна. ... зорилгоёо амжалтатайгаар ...эжэ шадаха байһыень ажахын ... жэлэй дүнгүүд элеэр харуул-... Октябриин нэгэнһээ хойшо ...ахай шахагдаа. Мүнөө үедэ ...хай шахагдажа байна. Тэ-... удаа октябрь болотор үшөө ...хай шахагдаха. Мүнөө жэлдэ ...най, кукурузын, үбһэ ногооной, ... болон хартаабхын һайн урга-...ха арга боломжо бии болон-... Амбаарнуудта һайн шанартай ... гүйсэд бэлдээтэй. Мүн куку-...шье алтан шаргал үрэһэн та-...а сагаа хүлеэнхэй. Үһалагда-...ёр мянга үлүүтэй гектар саб-...тай ехэнхинь үһалагдаа.

... тэжээлэй дууһажа, энэ ха-... үедэ бэрхэшээлтэй байдалай ...добошье, эндэхид арга хур-...ложо, малаа тураахагүйн, һү ...е доошолуулхагүйн, түлнүү-...һайнаар абахын түлөө эсэшэ-...р оролдоно. Иимэ бэрхэшээл-...йдалһаа яагаад гаража бай-...хайгаа колхозой зоотехник ... Данчинов иигэжэ хөөрэнэ: ...һэншье дууһаа шахуу гээшэ.

Гансал нарай түлнүүдтэ эдюулнэбди. Тиимэһээ үнеэдтэ һаалгаһан литр һүн бүхэнэйнь түлөө 300 грамм концентрат эдюулнэбди. Ажахын энэ жэлэй зургаан һара соо һү һаалга урда жэлэйхиһээ 46 процентээр ехэ болоо гэхэ гү, али 58 мянган литр һүн ехээр һаагдаа. Энэмнай мүн силос ехэтэй байһанаа, үнеэдые эртэ түрүүлһэнһээшье бололсоо ааб даа...

Энэ оройдоо хорин табатай, һаяшагай хүдэлжэ эхилһэн зоотехниг-шье һаа, өөрынгөө ажал хэрэгые яһала мэдэхэ хүбүүн хэбэртэй.

— Январь, февраль соо гараһан эртын хурьгад ехэ һайнаар түлжэжэ байна, — гэжэ Данчинов саашань хөөрэнэ.—Харин орой гараһан хурьгадта бэрхэтэй болобо. Мүнөө тэжээлэй дутамаг үе байжа, зуугаад түлгэ дэлгэнэнгүй түрөө. Тиимэһээ хурьгадтань уураг өөһэдөө буйлуулаад уулганабди. Литр һайн һүндэ хоёр үндэгэ, 20 грамм сахар, 10 грамм дабһа холижо буйлуулнабди. Гадна, загаһанай тоһо, эшыень бишыха ургууһан ороохо үгэнэбди. Мүн түрөөгүй хонидто иимэ ороохо эдюулжэ, дэлгэнүүлхые оролдонобди.

Хүдөө ажахын артелиин Устав тухай партиин ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол, мүн хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаһан Хандалга эндэ ажалай тон ехэ эдэбхи үүсхэбэ. Һаяхан эндэхи колхознигууд шэнэдхэгдэһэн Уставаа баталан абаа. Тэрэнь хара амияа хараад, хамтын ажалда хабаададаггүй лодырьнуудта ехэ сохилто боложо үгэбэ, бүхы колхознигуудай ниитынгээ ажалда жэгдэ хабаадаха арга олгобо, тэдэнэй материальна урмашалые дээшэлүүлбэ. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд бригада, фермэнүүдээр өөһэдөө ябажа, ажалһаа хулжадаг хүнүүдтэй хөөрэлдэнэ. Һаяхан нэгэ үдэшэ Культура гэжэ газарта ехэ һонин хөөрэлдөөн болоо. Ажал хэнгүй, амархан һууха дуратай 7—8 хүн эндэ бии юм. Тиимэһээ Дашинима Ринчинович өөрөө тэндэ ошожо, тэдэ хүнүүдтэй хөөрэлдэхэ гэжэ шиидэһэн байгаа.

— Зай танайхин гурбан хүн гэртэйл һуужа байна гээшэ гүт? Хэзээ ажалда гараха зомта? — гээд Балдаков гэжэ колхознигто түрүүлэгшэ хандаба. — Устав батадалсаа, гараа үргөө хаямта. Юумэ оройдоо хэдэггүй хүнүүдэй бууса шадарайншье газар хаһагдажа болохо гэжэ хөөрэлдөө, шиидхээ хамнайбди даа.

— Юрэдөө хүлни аргагүй үбдэдэг гээшэл. Байд гээд лэ хоёр—гурбан хоногто мухаряад бододогби. Теэд яалтай юм даа,—гэжэ Балдаков, хүхэ гадартай хүдэһэн дэгэл дээгүүрээ шара бүд бүһэ бүһэлһэн, хасабша малгай үмдэһэн гонзогор улаан шарайтай хүн түрүүлэгшын нюур харад харад гэн дуугарба.

— Үбшэн һаа, бюллетень асарагты. Хүлни үбдэнэ гэдэг аад, самхаадаар гүйлгэжэ ябахадатнай таниие үбшэн гэжэ хэн этигэхэ гээшэб. Бюллетень лэ асарагтылши даа.

— Теэд бюллетень үгэхэ юм гү?— гэжэ нүгөөдэнь үг маг гэнэ.

Дашинима Ринчинович мүн лэ ажал хэдэггүй, үбшэмди гээд хэбтэдэг Будаева Дулма, Мункуева Дарима болон бусад һамгадтай хөөрэлдэнэ.

— Һайнаар хүдэлөөд, ажалта үдэрэй минимум олодог байгаа һаатнай, миинтэ путёвкошье, түлөөһэнэй амаралташье үгэжэ шадаха болообди, һара бүри мүнгэн авансшье үгэдэг болохомнай,—гэжэ түрүүлэгшэ хэлэнэ. Иимэрхүү хөөрэлдөөн тэрэ үдэр мүн Тииблинэй, гурбадахи бригадада болоо һэн.

Колхозой правлени, партийна организаци шэнэ Уставайнгаа ашаар бүхы колхознигуудаа ажалда эдэбхитэйгээр хабаадуулан, табанжэлэй түрүүшын жэлдэ урдаа табиһан зорилгоёо дүүргэжэ, колхозоо улам хүгжэнги, колхознигуудаа бүри һайн байдалтай болгожо шадахань лабтай. Иимэл хүсэ эрмэлзэлгэтэйгээр коммунистнууд, комсомолецууд, эдэбхитэй колхознигууд ажаллана. Эндэхи коммунистнуудай олонхинь, комсомолецуудынь булгадаа сэхэ үйлэдбэри дээрэ хүдэлнэ.

Эндэхид ехэ барилгануудые хэжэ, артелиингээ саашадаа хүгжэхэ, болбосон һайн байдалтай болохо найдамтай үндэһэ һуури байгуулна. Энэнь аргагүй зүб, холын хараатай ажал мүн. Жэшээнь, Оронго дээрэ ехэ хаалта барижа, хоёр мянга гаран га сабшалангаа үһалдаг болонхой. Мүнөө гурбан цехтэй, ехэ теплична комбинат барижа байна. Энэнь 700 мянган түхэригэй болохошье һаа, хожомоо тон ехэ олзо үгэхэ юм. Малай байранууд, силосно башни, траншейнүүд олоор бариггдаа.

— Мүнөө жэлдэ бүри ехэ барилга хэхэбди, — гэжэ барилгын бригадын бригадир Дондок Бадмаев хөөрэнэ. — Шахагдадаг гахайн байра, хонидой хоёр байра, дүрбэн набтар башни, таряанай склад, бетоноор жэлэһэн талмай, колхознигуудта гэрнүүдые барихабди. Дарханай ажалда залуушуулые һургаха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана гээшэ...

Хэды үдэр үнгэрөөдхибэ. Харьялаа түргэн урасхалта Оронгын сэбэр һайхан, амидаралта үһаниинь канава һубагуудаар гаража, сабшалангай газар дээгүүр халбайгаа. Удангүй шэнэхэн ногоон зүлгэ хаанаһаа хаана хүрэтэр дунгяархань. Мүнөө эндэ Бадмажап Будацыреновэй бригадын луговодуудай сүлөө забдагүй ажалайнь хаһа оронхой. Тэрэ саагуурхи полинуудһаань трактор агтын дорюун абяан талын зүрхые доһолуулна. Эндэ, Буда Кишектуевай, Дондок Будаевай, Василий Собенниковэй хүтэлбэриллдэг таряанажалай бригадануудай полинууд дээрэ Саянтын МТС-эй гурбан тракторна бригадын механизаторнууд булад хүлэгүүдээ жолоодон, табадахи үдэрөө тарилга хэжэ байна. Хабарай хара таряан таригдажа дүүргэгдээд, алтан шара шэниисэ хаягдажа эхилээ.

— Ороoһыемнай Сэлэнгын саада бэе, Жирим хүрэтэр һалхинай абажа ябашахагүйгөөр, һайнаар тариха ёһотойбди, — гэжэ гурбадахи тракторна бригадын дүршэл ехэтэй бригадир, гуша хүрөөгүй наһатай аад, арбадахи жэлээ бригадираар хүдэлжэ байһан Семен Федосеевич Суслов энеэбхилэн хэлээд, саашань томоотойгоор нэмэнэ. — Тиимэ даа, мүнөө хабарай тарилга ямар ехэ удхашанартайб гэжэ һайн мэдэнэбди. Юундэб гэхэдэ, энэмнай шэнэ табанжэлэй түрүүшын хабар, түрүүшын тарилга хаям даа. Эгээл мүнөө ехэ хүсэ гаргажа, табанжэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргэхэ үндэһэ һуури байгуулха хэрэгтэй бшуу.

Б. Мунгонов.

«Улаан Оронго»
1956 оной апрель.

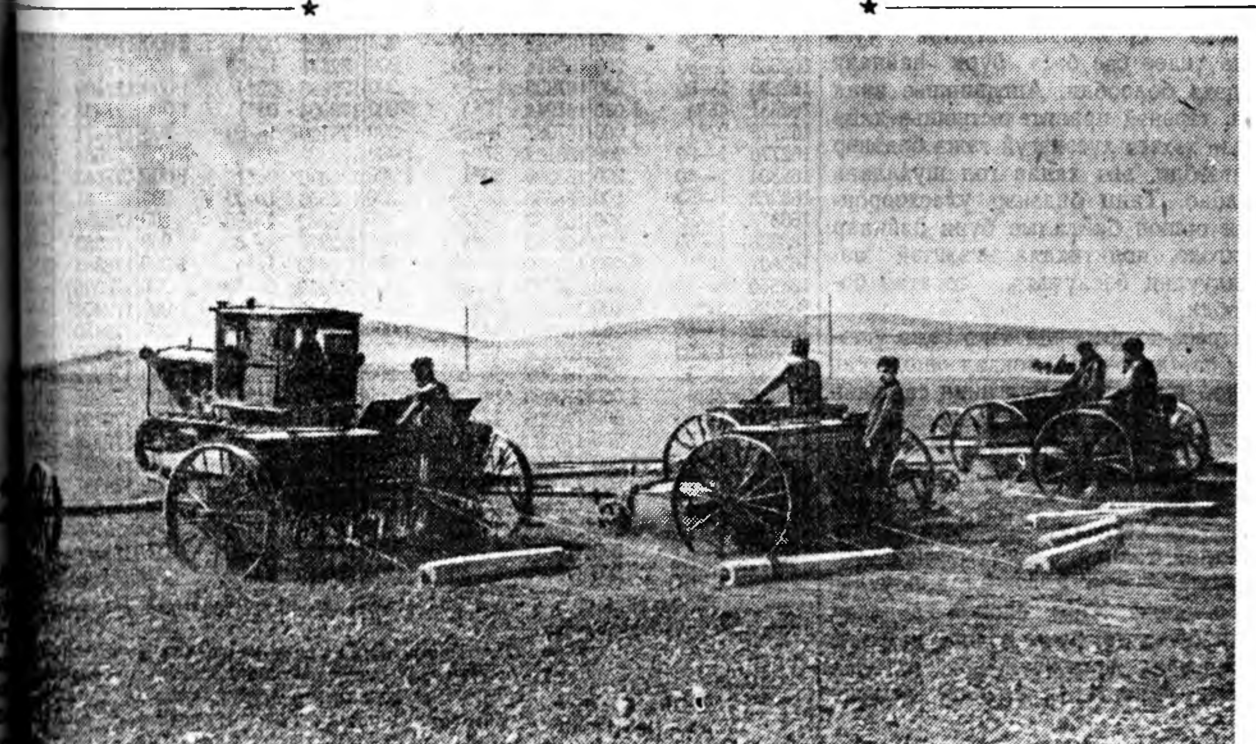
Андрей МАНГАТХАНОВ

МАНАЙ МАЙН НЭГЭН

...н-дүүхэй һэриһээр
...ин гэрэл сасарба.
...н-дүүхэй миһэрһээр
...тэм баяр асарба.
... хадаа манай Май,
... оронойм мүнхэ Май!
...эг һайхан дайдаар
... ургы һалбарба.

Жэгүүртэ шубууд бараидаа
Жэгтэй гоёор дуулаба.
Энэ хадаа манай Май,
Эхэ оронойм мүнхэ Май!
Город, колхоз бүхэнһөө
Гоёхон дуунууд зэдэлнэ
Коммунис партиин хүсэнһөө
Хүнэй дуран мүндэлнэ.

Энэ хадаа манай Май,
Эхэ оронойм мүнхэ Май!
Улаан талмайн урдуурнь
Улад-мүрэн урдаиа,
Улаан тугууд дээгүүрнь
Урма зориг түрүүлнэ.
Энэ хадаа манай Май,
Эхэ оронойм мүнхэ Май!

...ын МТС-эй тракторна бригадануудай дунда Л. Лин-...ой хүтэлбэрилдэг табадахи бригадынхид хамагһаа ...жэ ороohото культурануудай эртын тарилга эхилбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тракторист В. Ж. Балданов Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой поли дээрэ тарилга хэжэ байна.

З. Веснинагай фото.

Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев Лондондо пресс-конференци үнгэргэбэ

ЛОНДОН, апрелиин 27. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущев Сентрал-Холл гэжэ зал дотор мүнөө үглөөгүүр пресс-конференци үнгэргэжэ, мэдүүлгэ хэбэ.

Н. А Булганин советскэ хүтэлбэрилэгшэдэй иимэ мэдүүлгэ пресс-конференци дээрэ уншаба:

«Англиин премьер-министр сэр Антони Иденэй илдам уряагаар ерэһэн бидэнэрэй Великобританида байлгамнай дүүрэжэ байна. 10 хоног айлшалһанай һүүлээр мүнөөдэр бидэнэр энэ гайхамшагта оронһоо мордохомнай. Тиихэдээ бидэнэрые, Советскэ Союзай түлөөлэгшэдые ехээр айлшалуулһан английска арад, тэрээнэй правительство тушаа хани ёһоной һанал бодолоор сэдьхэлээ дүүрэнхэй мордохомнай.

Эндэ байһанайнгаа эсэстэ бидэнэр английска арад дай хүсэнэгүй, эб найрамдал тээшэ, советскэ арадтай һайн харилсаа хүгжөөхые эрмэлзэнэ гэжэ лабаар ойлгообди. Бидэнэр энэ хараһан үзэһэн юумэн тухайгаа сэдьхэлээ ехээр хананганяар советскэ арадта хөөрэжэ үгэхэбди, тиихэдэмнай Нэгэдэмэл Королевствын арадууд тушаа советскэ арадта талархалай һайн мэдэрэл түрүүлхэ байха гэжэ этигэнэбди.

Великобританида бидэнэрэй ерэһэн ябадал хадаа английска хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадтай, үнгэрэгшэ жэлэй июльдэ бидэнэрэй уулзажа, Женевэдэ болоһон дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые толгойлогшонорой зүблөөн дээрэ хамта хүдэлмэрилһэн премьер-министр сэр Антони Идентэй сэхэ холбоогоо һэргээхэ арга боломжо бидэнэртэ олгоо, дурсагдаһан зүблөөнэй удхашанарынь мэдээжэ юм.

Нэгэдэмэл Королевстводэ байха үедөө ороной зарим городууд болон районуудаар ябаабди. Оксфордда ошоходоо Европодохи тон үнинэй университедүүдэй нэгэнэй научна эмхи зургаануудтай танилсаһан, тэрээнэй эрдэмтэд болон студентнэртэй уулзаһан байнабди.

Атомна энерги үйлэдбэрилдэг түхеэрэлгэнүүдые Харуэллдэ хараабди. Манай гайхамшагта эрдэмтэ академик Курчатов Колдер-Холлдохи атомна станцитай танилсаа. Эдэ станцинуудтай танилсалга шэнэ түхэлэй энэ энергиие ашагладаг болохо талаар ямар амжалтын эндэ туйлагдаһыень бидэндэ харуулаа. Байгаалиие эзэмдэһэн хүнэй хүсэнэй хилые ехээр үргэдхэһэн энэ хүсэтэ энергиин амгалан ажалда зорюулагдаха, хүнүүдэй аша туһада зорюулагдаха сагынь хэзээшье ерэхэ ёһотой гэһэн һанал бодол атомна түхеэрэлгэнүүдтэй танилсажа байха үедэмнай толгойдомнай зүн дэгээн орожо байба.

Танай промышленна центрнүүдэй нэгэн Бирмингамдахи промышленна выставкэдэ бидэнэр тэрэшэлэн орообди. Гэбэшье, ажалда дуратай, мэргэжэл ехэтэй гэжэ һайса мэдэгдэһэн английска гайхамшагта хүдэлмэришэдэй ажалай үрэ дүнгэй харуулагдаһан энэ выставкэтэй сагайнгаа бага дээрэһээ танилсажа шадаагүймнай гэмшэлтэй. Гражданска болон сэрэгэй самолёдуудые бүтээлгэдэ Англиин туйлалтанууд, гайхамшагта лётчигуудай мэргэжэл шадабари бидэнэртэ харуулагдаа. Бидэнэр мүн тэрэшэлэн Лондондо, мүн Шотландиин столица — Эдинбургда элитэ ехэ түүхэтэ памятнигуудтай, гэр байшангуудтай танилсаабди.

Бидэнэрые халуунаар угтаһан Великобританиин арадта, Дээдэ зэргэтэ Королева II Елизаветэдэ, Дээдэ зэргэтэ Королевскэ Эдинбургска герцогтэ, премьер-министр сэр Антони Идендэ, правительствын, парламентын гэшүүдтэ, городуудай мэрнүүдтэ, манай ябаһан городууд болон эмхи зургаануудай бусад түлөөлэгшэдтэ үнэн сэдьхэлэй баясхалан хүргэнэбди. Советскэ Союзда һайн һайханиие хүсэжэ байһан английска бүхы гражданинуудта баясхалан хүргэнэбди.

Манай эндэ ерэлгэ, английска кабинедэй гэшүүдтэй уулзалга хадаа уласхоорондын харилсаандахи түгшүүрилтэ байдалые саашадань һуларуулгада, манай оронуудай бэе бэеэ һайнаар ойлгодог болохо хэрэгтэ, тэдээнэй харилсаае саашадань һайжаруулгада туһалха байха гэжэ этигэжэ байһанаа бидэнэр танай орондо ерэхэтээ хамта мэдүүлһэн байгаабди. Манай найдааша буруу болоогүй гэжэ мүнөө хэлэнэбди. Мүнөөдэр толилогдоһон, советско-английска хэлсээн тухай хамтын мэдүүлгэ хадаа политическэ ехэ удхашанартай документ мүн. Уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалые саашадань һуларуулхые, гүрэнүүдэй хоорондоо этигэлсэдэг болохые хүсэжэ байдаг бүхы хүнүүдэй энэ мэдүүлгые һайшаахань сохомтой.

Премьер-министртэй, английска правительствын гэшүүдтэй манай уулзалганууд, хамтын Мэдүүлгэ дотор зүбөөр заагдаһанай ёһоор, һанаһан байһанаа сэхэ руунь хэлсэлгын ба реализмын оршон байдалда үнгэрөө. Энэ хадаа советско-английска харилсаанай асуудалнуудай, мүн уласхоорондын, тэрэ тоодо Европын ба Азиин шухала болоһон зарим асуудалнуудай талаар һанал бодолоо үргэнөөр хэлсэхэ арга бидэндэ олгоо.

Хэлсээнэй үедэ бүхы юумэн тордиһогүй һайнаар үнгэрөө гү, хэлсээнэй үедэ ямар нэгэн бэрхэшээлнүүд, ондоогоор хэлэдэгэй ёһоор, шанга үенүүд тохёолдоогүй гү гэһэн асуудал таанар, журналистнуудта энэ дары түрэжэ болохо байна. Ехэ нюусые элирүүлжэрхингүйгөөр, манай хүндэтэ эзэд мүн лэ иимэ һаналтай байгаа ёһотой гэжэ этигэн, бидэнэр хэлсээнэй ябаса өөрынгөө зам дээрэ зарим һаад түбэгүүдтэй дайралдаа гэжэ таанарта мэдээсэжэ шадаха байнабди. Хэрбээ бүхы юумэнэймнай тордиһогүй һайнаар үнгэрөө һаань гайхалтай байха һэн. Оронуудай харилсаае гутаахань, тэрээниие һайжаруулхаһаа һураггүй бэлэн бшуу. Бидэндэ буляалдаатайшье асуудалнууд, арсалдаануудшье бии байна.

Энээниие гайхаһанай хэрэггүй, юуб гэхэдэ, наада захыень абабал, Англиин Атлантическа бүлэглэлдэ хабаададаг байһаниинь мэдээжэ. Тиихэдэ энэ бүлэглэлдэ бидэнэрэй дуратай бэшыемнай таанар һайса мэдэнэт. Үнгэрхэдөө нэгэ бүлыншье гэшүүд заримдаа өөһэд дундаа хэрэлдэжэ болодог. Атлантическа бүлэглэлдэ манай ороогүймнай, тиихэдэ Варшавска договорто Англиин хабаадаагүй байһаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ манай харилсаанда, тиин манай хэлсээндэ урагшагүй үенүүдшье бии байгаа.

Эдэ бүгэдые бидэнэр, Советскэ Союзай түлөөлэгшэдшье, бидэнтэй хэлсээ хэһэн Великобританиин түлөөлэгшэдшье гүйсэд ойлгообди.

Тиихэдэ арадуудай хоорондо эб найрамдал сахихын түлөө манай гүрэнүүдэй агуухэхэ харюусалга, хоёр ороной харилсаае дэмжэхэ ба саашадань бэхижүүлхые Советскэ Союзайшье арадуудай, мүн Великобританиинше арадай ехээр хүсэжэ байһан ябадал хадаа манай хэлсээнэй үрэ дүндэ шиидхэхы удхашанартай байгаа гэжэ хоёр тала мүн лэ гүйсэд мэдэнэ.

Хэн нэгэнэй дуратай гү, али дурашьегүй байгаа һаань, Советскэ Союз Великобритани хоёр событинуудай хүгжэлтэһөө боложо, ядахын сагта, эб найрамдал сахилгада хабаатай гол асуудалнуудай талаар үгэеэ ойлголсохо байна.

Советскэ Союз, Великобритани дэлхэйн томо гүрэнүүд болоно, тиимэһээ арадуудта хүндэ хүшэр хойшолонгуудые тохёолдуулха шэнэ дайнай болохогүйн тулада ехэ харюусалга даана. Европодо шэнэ дайнай түймэрэй гарахагүйн тулада тэдэнэр онсо харюусалга даана, юуб гэхэдэ, Европодо бата бэхи эб найрамдал хангалга, хамтын Мэдүүлгэ соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, бүгэдэниитын эб найрамдал сахилгада шиидхэхы удхашанартай.

Манай хэлсээнэй эсэстэ ямар гол шухала үрэ дүнгүүд туйлагдааб?

Англо-советскэ элдэб харилсаае—политическэ, экономическа, культурна ба научно-техническэ харилсаае бэелүүлгэ хадаа хоёр гүрэнэй арадуудай интересүүдтэ харюусана гэжэ хоёр тала түбхын түрүүндэ мэдэрһэн байна. Иимэ ехэ программые бэелүүлхын тулада һайса хүдэлмэрилхэ хэрэгтэй болоно. Бидэнэр, советскэ хүнүүд энэ программые харюусалгатайгаар хүлеэн абанабди, энээниие бодотоор бэелүүлхын тулада оролдохобди.

Английска правительствын мүн лэ тиимэ һанал бодолтой байһандань һэжэглэхэ эшэ үндэһэн бидэндэ байнагүй.

Манай оронуудай хоорондын харилсаае, мүн бусад гүрэнүүдтэй харилсаае бэелүүлхэдээ хоёр тала Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин ёһо гуримые баримталха юм гэжэ баталагдаһан хамтын Мэдүүлгэ дотор заагдана. Ниитын ямаршье системэтэй бүхы гүрэнүүдэй хани ёһоной харилсаа холбоотой байха, амгалан ёһоор харилсан ажабайха үндэһэ һуури хадаа бэе бэеынгээ национальна бэеэ даанхай байдалые ба суверенитедые, территориальна бүрин бүтэн байдалые хүндэлхэ, дотоодынгоо хэрэгүүдтэ оролсохогүй ябадал болоно гэжэ Советскэ Союзай, Нэгэдэмэл Королевствын правительствонууд батаар этигэнэ гэжэ онсолон тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Энэ хадаа дэлхэйн олон гүрэнүүдэй хоорондоо харилсахадаа баримталдаг болоһон ёһо гурим болонхой. Энэ хадаа англо-советскэ харилсаае хүгжөөхэ һайн үндэһэ һуури мүн. Хэлсээнэй эсэстэ манай оронуудай правительствонуудай хараа бодол бэе бэедээ ойртоо гэжэ бидэнэр тоолонобди. Англитай хани ёһоной харилсаа байгуулхадаа хани харилсаата гүрэнүүдтэйнь тэрээнэй харилсаа муудуулхые хүсэнэ бэшэбди. Америкын Холбоото Штадуудтай хани барисаатай Англи США-тэй һайн харилсаатай болохо ябадалдамнай мандашье туһалжа шадаха байна.

Бидэнэр Франциттай муу бэшэ харилсаатай болообди. США-тэй манай харилсаанай тиимэ һайн бэшэ байһаниинь бидэндэ гэмшэлтэй. Тиимэһээ Америкын Холбоото Штадуудтай Советскэ Союзай харилсаа һайжаруулхын тулада өөһэдынгөө зүгһөө бүхы шадалаараа оролдохобди. Буу зэбсэг хуряалгын асуудалай мүнөөнэй эгээ шухала асуудал болоод байһые хэн нэгэн арсажа шадахагүй хаш. Гүрэнүүдэй буу зэбсэгүүдые ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые хуряаха тушаа, атомна ба водородно зэбсэг хорихо тушаа тодорхой хэмжээ абахые арадууд хүлеэнэ. Хүнүүдэй сүлөөтэйгөөр амилхынь, шэнэ дайнай аюулһаа зайсажа, зохёон байгуулхы амгалан ажал эрхилхынь тулада яаралтайгаар зэбсэгжэлгэ зогсоохо гэһэн тэдээнэй эрилтэ улам бүри шангадажа байна.

Худалаар хэлэһэнэй хэрэггүй. Буу зэбсэг хуряаха асуудал мүнөөдөө урагшаа ябанагүй. Танай Лондондо Ланкастер-Хауз гэжэ һайн ордон бии. Энэ ордон олые үзэһэн байна. Энээн дотор агуухэ гүрэнүүдэй Министрнүүд нэгэнтэбэшэ сугларһан, зарим юумэнэй талаар үгэеэ ойлголсоһон, тиихэдэ юушье бүтээнгүй тараһаншье ушар бии. Гэбэшье, мүнөө эгээ һонин заседанинууд эндэ болоно. Юуб гэхэдэ, тэдээн дээрэ тон шухала асуудал — буу зэбсэг хуряаха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэнэ. Зүблөөндэ хабаадагшад энэ зорилгодоо хүрэхэ тээшээ дабшажа ябана гэжэ таанар һанана гүт? Бүришье үгы. Зарим хүнүүд энэ Подкомитедые буу зэбсэг хороохо тушаа Подкомитет гэжэ зүбөөр нэрлэнэ гү? Тэрээниие яаралтайгаар зэбсэгжэлгые далдалха Подкомитет гэжэ нэрлээ һаа болохо бэшэ гү гэһэн зүб зүйтэй асуудал табина. Советскэ Союз мүн лэ Подкомитедэй хабаадагша бэшэ юм аал гэжэ бидэнэрһээ асуужа болохо (таанар, журналистнуудай, үгэ бэдэржэ карманаа һуулидаггүйтнай мэдээжэ). Зүб, хабаадагшань юм: бидэнэр буу зэбсэг хуряаха тушаа һайн дурадхалнуудые оруулаабди. Хэдэн асуудалай талаар, жэшээлхэдэ, табан гүрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэмжээнэй талаар баруун гүрэнүүдэй урдань оруулһан дурадхалнуудые абахабди гэжэ дурадхаһан байгаабди. Гэбэшье, бидэнэр мүнөө баруун гүрэнүүдэй эдэ дурадхалнуудые мүнөөхил эдэ гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй урда хамгаалха баатай болонобди. Тэдээнэй дурадхалнуудые бидэнэрэй зүбшөөхэтэй хамта, тэдэнэр өөһэдынгөө тэдэ дурадхалнуудһаа тэрэ дары яаралтайгаар арсаһан байна. Энээнэй ямар ушартайе таанар магад мэдэнэ гүт? Энэ хадаа бидэндэ таабари болонхой.

Советскэ правительство гол болгон абамаар дурадхалнуудые нэгэтэбэшэ оруулһан байгаа. Тэдээниие абабал буу зэбсэг хуряаха тухай асуудал шиидхэхэ зам дээрэ бодото алхам боложо үгэхэ байна. Бидэнэр атомна ба термоядерна зэбсэг заатагүй хорихые хүсэдэг байгаабди, хүсэнэбди, энэ зэбсэг туршалга хорихые баадхан эринэбди.

Хүн түрэлтэниие ядерна дайнай аюулһаа абарха гээшэ тон шухала зорилго гэжэ хэлсээнэй үедэ хоёр талын үгэеэ ойлголсоһондонь ханажа байһанаа мэдүүлнэбди. Ядерна зэбсэгые эсэслэн хорижо, атомай хүсые имагта амгалан ажалда зорюулха гээшэ манай правительствонуудай ниитэ зорилго болоно гэжэ бидэнэр тоолообди, тиин манай правительствонууд энэ зорилгые туйлахын тулада саашадаа оролдожо үргэлжэлхэ.

Гэхэтэй хамта, хоёр тала буу зэбсэг хороолготойгоор гүрэнүүдэй зэбсэгтэ хүсэнүүдые, түбхын түрүүндэ агуухэ табан гүрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүд ба буу зэбсэгүүдые хуряаха тушаа бодото хэмжээ һаадгүй түргэн абтаха ёһотой гэжэ үгэеэ ойлголсохые шухалада тоолоо. Эдэ хэмжээ-ябуулганууд зохихо хиналта доро үнгэргэгдэхэ болоно.

Буу зэбсэг хуряаха асуудалаар советскэ правительствын 1956 оной мартын 27-до оруулһан шэнэ дурадхалай буу зэбсэг хороохо талаар ООН-эй Комиссиин Подкомитедтэ мүнөө зүбшэн хэлсэгдэжэ байһаниинь таанарта мэдээжэ.

Дүй дүршэлэй харуулһанай ёһоор, буу зэбсэг хуряаха бүхы асуудалай талаар үгэеэ ойлголсохонь бэрхэтэй байһаниие хараадаа абаад, Советскэ правительство гүрэнүүдэй юрын буу зэбсэг ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые хорооxо тушаа асуудалаар түрүүлэн үгэеэ ойлголсохые дурадхаһан байна. Энээнтэй дашарамдуулан хэлэхэдэ, баруун зарим гүрэнүүд асуудалые эгээн иигэжэ шиидхэхые урдань дурадхаһан аад, мүнөө болоходо, юундэшьеб, тэрээниие таарамжагүй гэжэ тоолоно. Тэдэнэр атомна зэбсэг хорихые хүсэнэгүй, буу зэбсэг хуряаха асуудалые бүхы дээрэнь шиидхэхэ тушаа үгэеэ ойлголсохые хүсэнэгүй, тоо томшогүй олон эрилтэнүүдые табина, заһабаринуудые оруулна, тэдэнь заха үзүүртэй хүртэшэгүй юм. Тиихэдэ мүнөө, юрын буу зэбсэг хуряаха асуудал шиидхэхые дурадхагдана, теэд тэрэнь баһал лэ таарамжагүй гэжэ тоологдоно.

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев Лондондо пресс-конференци үнгэргэбэ

(Түгэсхэл)

Яаралтайгаар зэбсэгжэлгые болюулха талаар урагшаа дабшаха ямар нэгэн бодото алхам хэхэ арга боломжо агууехэ гүрэнүүд олохол байха гэжэ найдаебди. Ямаршье ушарта, Советскэ Союз энэ зорилгые шиидхэлгэдэ туһалхын тулада саашадаашье бүхы шадалаараа оролдохо байна.

Зохихо хэлсээ туйлаха зорилгоор баруун гүрэнүүдэй хүсэлые хараадаа абан, Советскэ правительство болбол юрын буу зэбсэг хорооо асуудал, атомна ба водородно зэбсэг нэгэ доро хорихо тушаа асуудал хаража үзэхөөр, тиихэдээ юрын буу зэбсэг хороолгые атомна зэбсэгэй тухай асуудал тушаа хэлсээ туйлалгаһаа дулдыдуулангүйгөөр хаража үзэхөөр бэлэн байһанаа мэдүүлнэ.

Дүтын ба Дунда Зүүн зүгэй байдал тухай һанал бодолоо бидэнэр Англиийска правительствын түлөөлэгшэдтэй хэлсээбди. Бидэнэр энэ районай оршон байдалай шангадалгын гол шалтагаан тухай өөһэдынгөө хараа бодолые нүгөөдүүлдэ хэлээбди. Тиихэдээ Советскэ правительствын һанаашаар хадаа Дүтын ба Дунда Зүүн зүгэй районондохи уласхоорондын туйлалдаанай болон зүрилдөөнүүдэй гол шалтагааниинь, арабска гүрэнүүд болон Израилиин, мүн бусад гүрэнүүдэй харилсаанай муудалгын шалтагаан хадаа Багдадска хэлсээн мэтын сэрэгэй бүлэглэлнүүдые байгуулга мүн болоно гэжэ мэдүүлээбди. Англиийска тала энэ асуудалаар манай һанал бодолые зүбшөөнэгүй. Бидэнэр энэ асуудалай талаар англиийска түлөөлэгшэдэй һанал бодолые зүб гэжэ тооложо шадахагүй байгаабди.

Тиин бидэнэрэй энэ асуудалай талаар ондо ондоо хараа бодолтой байһамнай элитэ болоно.

Гэхэтэй хамта, һанал бодолоо ашагтай туһатайгаар хэлсэһэнэй эсэстэ хоёр тала Дүтын ба Дунда Зүүн зүгэй эб найрамдал ба аюулгүй байдал сахилгада туһалхын тулада бүхы шадалаараа оролдохо, тиихэ зуураа, Палестинын райондо эб найрамдал бэхижүүлхэ талаар оролдолго гаргахадань Нэгэдэмэл Наһануудай Организацида зохихо дэмжэлгэ үзүүлхэ гэжэ ехээр хүсэжэ байһанаа мэдүүлээ. Энэ зорилгоор хамаата арадуудай национальна хүсэл зоригтой, тэдээнэй бэеэ даанхай байдалые хангаха шухала байһантай зохилдуулан, ООН-эй Уставай ёһо гуримуудтай гүйсэд зохилдуулан, бодото һайн хэмжээнүүд тон ойрын сагта абтаха ёһотой гэжэ бидэнэр мүн тэрэшэлэн үгэеэ ойлгалсообди. Тусхайлбал арабска гүрэнүүдэй ба Израилиин хоорондохи арсалдаата асуудалнуудые али али таладань таарамжатай үндэһэ һуури дээрэ амгалан ёһоор гуримшуулга хангаха зорилготой үүсхэл гаргаа һаань, Нэгэдэмэл Наһануудай Организацие хоёр тала дэмжэхэ байна.

Эб найрамдал тогтоохо, национальна бэеэ даанхай байдалыень хүндэлэлгын үндэһөөр, арадуудай хоорондо амгалан ёһоной харилсаа холбоо байгуулха, бэеэ даанги байдалтай байха, дотоодынгоо хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй гэһэн зорилгоһоо ондоо зорилго Дүтын ба Дунда Зүүн зүгэй оронууд тушаа Советскэ Союзда байхагүй юм. Эдэ гол ёһонуудые хамгаалдаг байгаабди, саашадаашье хамгаалха байнабди. Энээн тухайгаа англиийска коллегүүдтээ сэхэ мэдүүлээбди.

Дүтын ба Дунда Зүүн зүгэй асуудалнуудаар туйлагдаһан хэлсээн Дүтын ба Дунда Зүүн зүгэй район мэтын тиимэ шухала райондо амгалан байдалай аша туһын түлөө суг ажаллалгын жэшээ харуулха багабэшэ арга боломжо хоёр оронуудта хоюуландань олгоно.

СССР Великобритани хоёрой хоорондо худалдаа наймаанай холбоо барисаа хүгжөөхэ тухай асуудал хэлсээнүүдэй үедэ ехэ һуури эзэлээ. Энэ талаар шэнэ арга боломжо бэдэрхэ ябадалые ойлгостой шалтагаанууд дээрэһээ хоёр тала хоюулаа һонирхоо.

Англиийска товарнуудые бүри ехээр худалдажа абахаяа, өөһэдынгөө товарнуудые Англида бүри ехээр худалдахаяа хүсэхэ байнабди гэжэ Англида ерээд бидэ сэхэ мэдүүлээбди. Англиийска товарнуудгүйгөөр байжа шадахагүй байһан дээрэһээ тиигэжэ мэдүүлээ бэшэбди, харин зарим эд товарнуудые өөһэдөө үйлэдбэрилэнхээр Англиһаа худалдажа абаа һаамнай, бидэндэ ашагтай байһан дээрэһээ тиигэжэ мэдүүлээ бэшэбди. Зарим товарнуудые өөһэдөө үйлэдбэрилһэндэнь орходоо гү, али ашаг багатайгаар бусад оронуудһаа худалдажа абаһандань орходоо Советскэ Союзһаа худалдажа абаа һаань, англичанинуудта ашагтай байха.

Ехэ эд товар Англиһаа Советскэ Союзай, мүн СССР-һээ Англиин худалдажа абаха тухай хэлсээ туйлагдаха гэжэ Мэдүүлгэ соохоо таанар мэдэжэ байнат. Худалдаа наймаанай талаар хизаарлалта, газаашалга гаргагдаагүй һаа, Советскэ Союз згээн ойрын табан жэл соо—1956 онһоо 1960 он болотор Великобританиһаа худалдан абалгые 4—5 миллиард түхэригэй элдэб түхеэрэлгэ ба судануудай захил оруулалсаһан, мүн 5—6 миллиард түхэригэй элдэб промышленна товарнуудые ба түүхэй эдүүдые оруулалсан, 9—11 миллиард түхэриг тухай ехэ болгохо, тайлбарилан хэлэбэл 800 миллион — нэгэ миллиард фунт стерлинг хүрэтэр ехэ болгохо байна.

Советскэ Союз уласхоорондын худалдаа наймаанда хэгдэдэг газаашалгын элдэб хизаарлалтануудта эсэргүү байгаа, байнашье гэжэ Англи манай орон хоёрой хоорондын худалдаа наймаан тушаа хэлэхэ зуураа, бидэ тэмдэглэхэеэ хүсэнэбди. Эдэ хизаарлалтанууд хүйтэн дайнай үйлэ хойшолон байһаниинь мэдээжэ. Теэд үе саг хубилжа байна, хубилаадшье байна, энэ ушарһаа тиимэ хизаарлалтануудые һэе орогүй хаяжа, уласхоорондын худалдаа наймаа хэхэ үүдые үргэнөөр нээхэ саг болоо. Тиигээ һаа Баруун ба Зүүн зүг гэжэ хэлэгдэдэг оронуудта экономическа бүри ехэ арга боломжонууд бии болохо байгаа.

Энэ асуудалаар Англиин болгоомжотой байха тухайда лаб мэдэнэбди. Зүгөөр, англиинхид дүршэлтэй, шадамар хүнүүд гээшэ, тиин худалдаа наймаанда мүнөө хизаарлалта хэгдэдэг газаашалгын политикые худалдаа наймаанай үлэмжэ бодомжотой политикаар һэлгэхэ, зохихо зэргын һайн формо хэзээ нэгэтэ тэдэнэй өөһэдөө олохо байһаниинь лабтай.

Тиигээ һаань бидэнэр һайшааха байнабди.

Оронуудай хоорондохи худалдаа наймаанай харилсаанууд имагтал экономическа удхашанартай бэшэ юм. Худалдаа наймаан хадаа гүрэнүүдэй бэе бэедээ этигэлсэдэг болохо, бэе бэедээ дүтэ болохо замые сэбэрлэдэг, худалдаа наймаагаар дамжуулагдан хүнүүдэй хоорондо үргэн ехэ холбоо барисаан тогтоогдодог, һайн ёһоор худалдаа наймаа хэхэдэ, мүн политическэ асуудалнуудыешье гуримшуулгада туһа болодог. Худалдаа наймаае хүгжөөгөөгүй һаа, оронуудай хоорондохи зохид харилсаае муудуулдаг элдэб янзын хизаарлалта, газаашалгые усадхаагүй һаа, буу зэбсэг хуряалга тухайда ёһотоор хэлэһэнэйшье хэрэггүй.

Хоёр оронуудта хоюуландань угаа шухала нүгөөдэ асуудалаар—соёл культурын, наука, техникын талаар холбоо барисаа саашадань хүгжөөхэ тухай асуудалаар хэлсээ туйлаһан тухайгаа хэлэхэмнай мүнөө үлөөд байна. Тиимэ холбоо барисаае үргэдхэлгэ хадаа бэе бэеэ бүри һайнаар ойлгохо, оюун бодолой баялигай талаар хоёр арадуудай бэеэ бэеэ баяжуулха, наука, техникын талаар туйлаһан амжалтануудаа халан абалсаха хэрэгтэ туһалха байһан тухайда хэлэһэнэйшье хэрэггүй. Энэ асуудалаар бидэнэй хэһэн хэлсээнүүд амжалтатай һайн байгаа, тиин тэдэ хэлсээнүүдэй үрэ дүнгынь хамтын Мэдүүлгын шухала хубинь болоһон зохихо документнүүд соо харуулагдаа.

Ямар хэмжээ-ябуулгануудай хараалагдаһан тухайда таанар энэ документтэй танилсаад байхадаа өөһэдөө ойлгохо байхат. Тэдэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлээ һаа, нэгэ ороной гражданинууд литературын, уранзурагай, скульптурын, театрын, хүгжэмэй, киногой, радиогоор дамжуулгын ба телевидениин талаар, мүн тэрэшэлэн наука, техникын, эрдэм гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгын талаар бусад оронуудай туйлаһан туйлалтануудтай эгээл ойрын сагта бүри һайнаар танилсагдадаг болохо байна. Нэгэдэмэл Королевстводэ советскэ гражданинуудай, Советскэ Союзда англиийска гражданинуудай нэгэ нэгээрээ ба бүлэг бүлэгөөрөө бүри олоор ерэжэ байха тухай хараалагданхай.

Манай хоёр оронуудай хоорондохи культурна болон научно-техническэ, спортивна ба бусад холбоонууд үргэн ехээр хүгжэжэ шадаха, хүгжэхэ ёһотой байна гэжэ Советскэ правительство тоолоно.

Бидэнэй хэһэн хэлсээнүүдэй гол дүнгүүд иимэ байна. Эдэ дүнгүүд юун тухай гэршэлнэб? Гэбэл, нэн түрүүндэ, һайн һайхан дура хүсэл гаргажа, алишье талын аша туһые хараадаа абаа һаа, англо-советскэ харилсаануудайшье, тон шухала асуудалнуудаар, мүн уласхоорондын бусадшье асуудалнуудаар мэдээжэ зэргээр дабажа, һайн үрэ дүн туйлахо болохо байна.

Хэлсээ хэгдэхэ үедэ Н. С. Хрущев бидэ хоёр, Советскэ Союзда Премьер-Министрын айлшалжа ерэхыень Советскэ Правительствын үмэнһөө уриhабди. Господин Премьер-Министр энэ уряалнымай хүлеэн абаа. Мүн бусад уялгануудтай байһан дээрэһээ, тэрэнэй ерэхэ саг болзорынь мүнөө дээрэ тодорхойлогдоогүй. Манай орондо сэр Антони Иденэй ерэлгэ англо-советскэ харилсаануудые саашадань һайжаруулхада шухала удхашантай байха, уласхоорондын харилсаанууд түгшүүрилые һуларуулхада мүн лэ туһалха гэжэ бидэ найданабди.

Түгэсхэлдөө, энэ пресс-конференциин болоһые һамбаашалан Нэгэдэмэл Королевствын арадуудта зол жаргал, һалбаран бадаралта, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ амжалта туйлаха тухай эрхим һайн һанал хүсэлөө дамжуулхаяа хүсэнэбди».

* * *

Пресс-конференци дээрэ Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёрһоо асуудалнуудые һураһан байна.

Асуудал (англиийска «Санди пикториэл» газетэ): Англиин арадай угталгаар советскэ хүтэлбэрилэгшэд сэдьхэлээ ханаа гээшэ гү?

Н. А. Булганин: Тиимэ, ханаа.

Н. С. Хрущев: Сэдьхэлээ ехээр ханаад байнабди.

Асуудал (англиийска «Дейли миррор» газетэ): Уласхоорондын худалдаа наймаанда ушаруулагдадаг һаад түбэгүүд үгы хэгдэхэ ёһотой гэжэ господин Хрущев апрелиин 23-да Бирмингамда үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ һэн. Энэ мэдүүлгэнь Англи США хоёрой хоорондохи харилсаае муудуулхаяа СССР хүсэнэгүй гэһэн мэдүүлгэтэй ямар холбоотойб?

Н. С. Хрущев: США Англи хоёрой харилсаае муудуулха гэжэ хүсэхэгүйһөө байтагай, эдэ оронуудай ба арадуудай бэе бэедээ бүри дүтэ болохын тулада тиимэ һаад түбэгүүдые үгы болгохоёо хүсэнэбди гэжэ бидэ мүнөөшье мэдүүлнэбди. Өөһэдынгөө талаһаа бидэнэр англиийска арадтай, англиийска гүрэнтэй дүтэ болохоёо, Америкын Холбоото Штадуудтай, зэргэ ажаһуулгын ба эб найрамдалай хараа баримталдаг ямаршье гүрэнтэй дүтэ болохоёо хүсэнэбди. Худалдаа наймаан тухай асуудал тушаа хэлэхэ болоо һаа, Холбоото Штадуудай ба Англиин хоорондо һаад түбэг үнэхөөрөө ушаруулагдаад байна, теэд тиимэ һаад түбэгүүдые бидэнэр бэшэ, харин Холбоото Штадууд тохёолдуулһан байха юм. Англи уласхоорондын худалдаа наймаанай үргэн уужам харгыда гарахын тула худалдаа наймаанда үзэгдэдэг һаад түбэгүүдые үгы хэхэеэ хүсэхэ байна гэжэ бидэ һананабди. Тиимэ һаад түбэгүүдэй үгы хэгдээ һаа, Англида һайн байха байгаа.

Асуудал (Хэблэлэй польско агентство): Боложо дүүрэһэн хэлсээнүүдэй эсэстэ амгалан ёһоор ажаһууха ямар арга боломжонууд бии болооб?

Н. А. Булганин: Ехэ һайн арга боломжонууд бии болоо гэжэ һананабди. Бидэнэй һанахада, тэдэ арга боломжонууд саашадаа бүри ехэ болохо байна.

Асуудал: Таанар Америка ошоод ерэхээ хүсэхэ байна гүт?

Н. С. Хрущев: Холбоото Штадууд ехэл һонин орон юм. Хэрбээ ошохо хэрэг гараа һаань, тэрэ орондо ошоод ерэхэ дурагүй хэн байхаб? Манай хүнүүд Америка ошоод ерэхэ гэжэ хүсэдэгөө үсөөн бэшэ ушарта мэдүүлдэг. Теэд манайхин Холбоото Штадуудта ошоод ерэхэ уряал абаад, заримдаа американска засагаархидай зүгһөө зүбшөөл абадаггүйнь гэмшэлтэй. США-да ерэхэ гэжэ уригдаһан манай поварнуудые американска засагаархид тиишэнь табихаяа айгаа. Котлетэ хэхын орондо ямар нэгэн ондоо юумэ хэжэ орхино аа гү гэжэ түбэгшээгээ гээшэ гү? **(Зал соо шэмээтэй болоно).** Иимээр хандадаг ябадалай бии байһаниинь гэмшэлтэй. Зүгөөр энэ харилсаанууд хоёр ороной хоюуланайнь аша туһада һайн тээшээ хубилха бэзэ гэжэ найданабди.

Асуудал: Техникын талаар советскэ туйлалтануудай тушаа мэдээсэл хэблэгдэхые хүлеэхэдэ болохо гү?

Н. А. Булганин: Энэ асуудал ехэ юрэнхыгөөр табигдаа байна. Наука тухай хэлэхэ болоо һаа, тиимэ мэдээсэлээ бэе бэедээ дамжуулалсахын түлөө байнабди.

Асуудал (Шотландска «Глазго бюллетин» газетэ): Великобритани доторхи хүдэлмэриин услови ба ажабайдал тухай юун гэжэ һананат? Эндэ ажабайдалай услови муу гэһэн мэдээсэлнүүд советскэ хэблэлдэ хаа яа гарадаг байгаа.

Н. С. Хрущев: Ажахы болон культураяа хүгжөөхэдөө Англиин амжалта туйлаһаниинь мэдээжэ, зүгөөр жиирэй англичанинуудтай сэхэ хандажа хөөрэлдэхэ арга боломжо бидэндэ олдоогүй. Тэдэниие танай городуудай үйлсэнүүдээр ябахада автомобилиин сонхоор лэ гол түлэб хараһан байнабди. Тиимэһээ табигдаһан энэ асуудалда тодорхой харюу үгэхэнь бэрхэтэй байна.

Асуудал (Дүтын ба Дунда Зүүн зүг тушаа Лондонско агентство): Советскэ Союз ошоод ерэхыень журналистнуудта визэ һаадгүйгөөр үгэхэ гүт?

Н. С. Хрущев: Визэ үгэхэһөө хэндэшье арсанагүйбди. Советскэ Союз тухай олохон зохидгүй, буруу мэдээсэлнүүдыешье бэшэдэг хүнүүдтэ визэ үгэнэбди. Бидэндэ таагүй хүнүүдтэшье визэ үгэнэбди.

Асуудал (англиийска «Дейли Экспресс газетэ»): Хоёр талын хэлсээнэй үндэһөөр, территориингоо ямаршье газарта ошохыень, атомна болон водородно бомбонууд хэгдэнэ гү гэжэ шалгахые баруун гүрэнүүдэй хиналта хэхэ бүлэг хүнүүдтэ Советскэ Союз зүбшөөрхэ гү?

Н. С. Хрущев: Буу зэбсэг хуряалга тушаа ООН-эй комиссиин Подкомитет дотор иимэ асуудалнуудта харюуса харюусаһаар нүхэр Громыкын үһэниинь сайшоо. Энэ Подкомитедтэ тэрэнэй хэлэһэн үгэнүүдые унгшагты. Тэндэ хуу хэлэгдэнхэй. **(Зал соо шэмээтэй болоно, тэрэнэй үһэнь үшөө сайгаагүйл гэжэ хашхаралдана).** Тэндэ үгэеэ ойлгосоторынь тэрэнэй үһэнь сайха гэжэ би урид мэдэжэ хэлэнэб.

Асуудал: Советскэ Союз угаа хүсэтэй гүрэн байна, теэд тэрэнэй хүсэниинь үсөөхэн хүнэй гарта оронхой. Энэнь бусад оронуудта аюултай байна. Энэ аюулые зайсуулхын тулада юу хэхэ гэжэ дурадхаха байнат?

Н. С. Хрущев: Һүүлэй үедэ манайда хүн зоной бүридхэл болоогүй, теэд Советскэ Союзай хүн зониинь тухайлбал 200 миллион болоно гэжэ бидэ тоолонобди. Тиимэ болохолоороо Советскэ Союзай хүсэниинь 400 миллион гар соо байна, энэ тоо бүри олон болохо байна.

Н. А. Булганин: Жэлдээ адагынь 3 миллион хүнөөр, тайлбарилан хэлэбэл, жэлдээ 6 миллион гараар олон болохо байна. **(Зал соо шэмээтэй болоно).**

Асуудал (Кемсли гэһэн газетэ—журналай нэгэдэл): Туристнуудта бүри химда түхэриг танайда бии болохо гү?

Н. С. Хрущев: Манай түхэриг хэды сэнтэй байха ёһотойб, тэдыл сэнтэй юм.

Асуудал (американска Национальна радиодамжуулгын компани): Яаралтай зэбсэгжэлгые бага болгохо хүсэл эрмэлзэл тухайда Мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Дунда Зүүн зүгэй оронуудта буу зэбсэгүүдые Советскэ Союз багаар эльгээдэг болохо гү, али тиихыень өөрынгөө хани бусад гүрэнүүдтэ этигүүлхэ гү?

Н. С. Хрущев: Энэ угаа болгоомжотой асуудал байна, теэд энээндэ харюусахаһаа бидэ арсанагүйбди. Сэхыень хэлэхэдэ, бидэ буу зэбсэг хэндэшье эльгээдэггүйбди, бусад оронуудайшье мүн тиимэ байхые хүсэхэ байнабди. Гэбэшье, буу зэбсэг эльгээдэг байна. Тиимэһээ буу зэбсэг худалдахыемнай гүйһан али бүхы гүйлтада манай зүгһөө арсалта хэгдэхэ гэжэ таанарта хэлээ һаамнай, буруу харюу үгтэхэ байгаа. Юундэб гэхэдэ, бусад оронууд буу зэбсэг худалдана бшуу. Тиимэһээ манай хараа бодол иимээр найруулагдаха байна: ООН-оор дамжуулаад гү, али ямар нэгэн ондоо аргаар эдэ бүхы асуудалнууд тушаа бүхы оронуудай дунда хэлсээ туйлагдажа болохо юм һаань, тэрэниие бидэ дэмжэхэ, тиимэ хэлсээе һайшааха байнабди. Мүнөө һанаа зоборитой байдал үзэгдэжэ эхилһэн дэлхэйн бүмбэрсэгэй тэдэ газарнуудта энхэ амгалан байдал тогтоохо арга боломжо тиимэ хэлсээн бии болгохо һэн. Тиимэ һайн хэрэгтэ хабаадалсахаяа бидэ арсахагүй байгаабди, ушарынь тиимэ хэрэг хүн түрэлтэндэ туһа хүргэхэ байна.

Асуудал: (французска «Франс-Суар» газетэ): Һаяар Франци ошоод ерэхээ таанар хүсэхэ байна гүт?

Н. С. Хрущев: Бидэнэр ехэ гүрэнэй түлөөлэгшэд гээшэбди, бидэндэ угаа ехэ харюусалга даалгагданхай. Тиимэһээ бидэнэр турист шэнги ехэ сүлөө сагтай бэшэбди. Бидэндэ аяншалха сүлөө сагай бага байһаниинь ойлгостой. Зүгөөр, хэрэг гаража, ошохоор шухала болоо һаань, ямаршье орондо ошоод ерэхээр бидэнэр бэлэнбди.

Асуудал: Аяншалга хэхэ үедөө үрэ дүнгүүдые туйлаабди гэжэ, Англяар ябаһантнай танда туһатай байгаа гэжэ таанар тоолоно гүт?

Н. С. Хрущев: Бидэ ехэ юумэ туйлаабди, бидэнэй аяншалга угаа туһатай байгаа гэжэ тоолонобди. Туйлаһан гол шухала юумэмнай гэбэл—бидэнэй, Советскэ Союзай ба Англиин хоорондоо этигэлсэдэг ябадал болоно. Бидэнэр англиийска хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаха үедөө бэе бэеэ бүри һайнаар мэдэхэ болообди. Англиишье арад зон, тэрэнэй правительствошье дайн сэрэг хэхээ хүсэнэгүй гэжэ бидэнэр этигээбди, энэ хадаа гол шухалань болоно. Тиин бидэнэр уласхоорондын оршон байдалые бүри һайнаар ойлгохо, политикаяа энээнтэй зохилдуулан бэелүүлхэ аргатай болообди.

Пресс-конференци хэхэ гэжэ үгтэһэн саг дүүрэшөө, вокзал ошохо сагай болоо гэжэ **Н. А. Булганин** саашань хэлэбэ. Господинууд, таанартай хахасахыемнай, амжалта туйлахыетнай хүсэхыемнай зүбшөөгыт гэжэ Н. А. Булганин хэлэбэ. Үнэн зүб мэдээсэл хэхэдээ амжалта туйлахыетнай таанарта хүсэхыемнай зүбшөөгыт, тиимэ мэдээсэл хадаа манай хоорондохи хани ёһоной харилсаа бэхижүүлхэдэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэдэ туһалха байха гэжэ **Н. С. Хрущев** нэмэжэ хэлэбэ.

Нарата хабарай һайндэр—Майн Нэгэн. Ф. Сорокиной фотоэтюд.

Мүнөөдэр, үглөөдэр хаана ошохоб?

Майн 1—2-ой үдэрнүүртэ Революциин болон Театральна талмайнууд дээрэ городой промышленна предприяти, эмхи зургаанууд, фабрика, заводуудай уранһайханай самодеятельностиин коллективүүд ажалшадта концерт харуулха.

Гүрэнэй Бурят-Монголой Ленинэй орденто оперо ба баледэй театрта—Үдэшын 9 часта һайндэрэй концерт, танца, тиихэдэ Майн 2-ой үдэрэй 12 часта Д. Оберой «Фра-Дьяволо» гэжэ комическа оперо, үдэшын 8 часта Н. Балдано, П. Аболимов гэгшэдэй бурядай түрүүшын балет—«Голой толон» харуулагдаха юм.

Гүрэнэй ород драмын театрта—Мүнөөдэр ба үглөөдэр М. Малярский, Д. Холендра гэгшэдэй «Несчастный случай» гэжэ шэнэ хүжэг үдэшын 8 часта табигдаха юм. Тэрэшэлэн энэ зүжэг майн 2-ой үдэрэй 3 часта харуулагдаха байна.

Бурят драмын театрта—Мүнөөдэр, үглөөдэр уранһайханай концерт, мүн городой залуушуулай сэнгэлгэ, хатар наадан болохо.

Пионернүүдэй байшанда—Майн 2-ой үдэрэй 12 часта тус байшангай кружогуудай һайндэрэй утренник болохо.

Паровозо-вагонно заводой Культурын байшанда хүүгэдэй уранһайханай самодеятельностиин коллектив өөһэдынгөө үетэндэ, аха нүхэдтөө һайндэрэй ехэхэн программатай концерт харуулха, тэрэшэлэн орденто заводой хүдэлмэришэд болон албахаагшадта Ленинградай эстрадын артистнар майн 2-ой үдэшын 9 часта концерт харуулха юм. Мүн Майн 1—2-ой үдэрнүүдтэ «Внук гориста», «Поэма о любви», «Мексиканец» гэжэ кинокартинанууд харуулагдаха.

Түмэрзамайхидай клубта—Майн 1-нэй үдэр хүүгэдтэ «В. И. Ленин» гэжэ кино харуулагдаха, үдэшэндөө залуушуулай вечер болохо. Майн 2-то үглөөгүүр—хүүгэдэй утренник болоҗо, 64 ба 111-дэхи һургуулиин һурагшад концерт харуулха. Майн 2-ой үдэрэй 2 часта «Неспокойный н...» гэһэн кинокартина харуулагдаха. Үдэшэндөө—залуушуулай клубай самодеятельностиин коллективэй концерт болохо.

Улан-Удын мяха-консервын комбинадта—Майн 1—2-ой үдэшэ комбинадай уранһайханай самодеятельностиин коллективэй һайндэрэй концерт, залуушуулай зугаа наадан болохо.

Механизированнэ шэлэй заводой клубта—Майн 1-нэй үдэшэ Улан-Удын хүгжэмэй училищиинхид уранһайханай концерт харуулха.

Майн 2-ой үдэр—хүүгэдтэ кинокартина, үдэшэлэн—залуушуулай вечер болохо.

Уһанзамайхидай клубта—Майн 1—2-ой үдэшэлэн Селенгинскэ ... ходствын хүдэлмэришэд, инженер-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшадта уранһайханай концерт, кино харуулагдаха.

«Прогресс» кинотеатрын ехэ залдань—Майн 1—2-ой үдэрнүүдтэ «Мексиканец» гэжэ уранһайханай шэнэ кинофильм харуулагдаха. ... **залдань**—«Девушка из Бомбея» гэжэ уранһайханай кинофильм Майн 1—2-ой үдэрнүүдтэ харуулагдаха байна.

«Эрдэм» кинотеатрта—Майн 1—2-ой үдэрнүүдтэ «Главный проспект» гэжэ уранһайханай кинофильм, «Вольница» гэһэн үнгэтэ кинофильм харуулагдаха.

Тэрэшэлэн республикын предприяти, эмхи зургаанууд, фабрика, заводуудай клубуудта—хоорондын һайндэрэй зорюулһан вечернүүд, залуушуулай зугаа наадан болохо, кинокартинанууд харуулагдаха.

Редакторай орлогшо **О. ГОМБОЕВ.**

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ УРЬҺАЛАМЖА (1954 ондо гаргагдаһан)

1956 оной апрелиин 22-то Гродно городто болоһон шүүбэринүүдэй 3-дахи тиражай

ШАЛГАЛТЫН ТАБЛИЦА

Урьһаламжын разряд бүхэнэй серинүүд болон облигацинуудай удаадахи номернуудта шүүбэри тудаба:

Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)
160462	1—50	200	165490	21*)	5 000	170780	1—50	200	174924	1—50	
160476	13*)	1 000	165587	1—50	200	170791	1—50	200	175205	32*)	
160789	08*)	5 000	165981	1—50	200	170806	38*)	1 000	175216	1—50	
161122	37*)	1 000	166072	1—50	200	170850	50*)	1 000	175239	1—50	
161318	1—50	500	166101	1—50	200	171045	1—50	200	175262	1—50	
161416	1—50	200	166142	1—50	200	171190	1—50	200	175328	1—50	
161479	15*)	1 000	166363	1—50	200	171289	1—50	200	175398	08*)	
161482	1—50	200	166539	1—50	200	171524	1—50	200	175496	22*)	
161520	1—50	200	166550	12*)	1 000	171715	1—50	200	176092	1—50	
161605	28*)	1 000	166578	43*)	1 000	171811	48*)	1 000	176116	1—50	
161617	1—50	200	166697	08*)	1 000	171843	1—50	200	176314	06*)	
161629	1—50	200	166930	1—50	200	171867	1—50	200	176409	1—50	
161668	15*)	1 000	167028	1—50	200	171938	1—50	200	176538	1—50	
161735	1—50	200	167039	1—50	200	171980	1—50	200	176566	1—50	
161776	1—50	200	167141	1—50	500	172256	38*)	1 000	176639	1—50	
162102	1—50	1 000	167177	15*)	1 000	172311	1—50	200	176691	42*)	
162105	41*)	1 000	167210	1—50	200	172421	1—50	500	176706	1—50	
162143	1—50	200	167495	1—50	200	172457	1—50	200	176965	36*)	
162283	1—50	200	167574	1—50	200	172620	08*)	1 000	177014	47*)	
162517	1—50	500	167682	1—50	500	172622	09*)	5 000	177041	1—50	
162565	1—50	200	167814	1—50	200	172678	1—50	200	177149	1—50	
162593	1—50	200	167899	1—50	200	172888	02*)	1 000	177409	1—50	
162631	45*)	1 000	167944	17*)	1 000	173004	09*)	1 000	177424	1—50	
162773	27*)	1 000	167987	1—50	200	173100	1—50	200	177471	37*)	
162775	1—50	200	168182	37*)	1 000	173361	23*)	5 000	177563	30*)	
162804	1—50	200	168379	36*)	1 000	173432	06*)	1 000	177648	1—50	
163263	1—50	200	168533	1—50	200	173558	1—50	200	177751	1—50	
163312	1—50	200	168737	1—50	200	173582	1—50	200	178232	1—50	
163596	1—50	200	168788	32*)	1 000	173770	1—50	200	178263	1—50	
163607	46*)	5 000	169050	1—50	1 000	173845	11*)	1 000	178343	19*)	
163660	1—50	1 000	169052	1—50	200	173939	1—50	500	178396	1—50	
163729	27*)	1 000	169251	39*)	1 000	174148	18*)	1 000	178404	1—50	
163732	1—50	200	169270	48*)	1 000	174225	1—50	200	178450	1—50	
163857	1—50	200	169434	1—50	200	174318	1—50	200	178770	11*)	
163947	1—50	200	169997	1—50	200	174340	24*)	1 000	178972	21*)	
163968	24*)	1 000	170098	1—50	200	174512	1—50	200	178991	21*)	
164218	1—50	200	170208	1—50	200	174537	1—50	200	179128	08*)	
164756	1—50	200	170283	1—50	200	174558	1—50	200	179213	1—50	
164779	24*)	1 000	170328	40*)	1 000	174653	42*)	5 000	179325	23*)	
164835	1—50	500	170365	33*)	1 000	174683	1—50	200	179337	1—50	
165004	29*)	1 000	170499	03*)	1 000	174695	1—50	200	179528	1—50	
165016	50*)	1 000	170513	1—50	200	174744	1—50	200	179708	09*)	
165295	1—50	500	170681	08*)	1 000	174813	1—50	200	179717	13*)	
165454	1—50	200	170776	1—50	500						

*) Энэ серийн облигацинуудай нүгөөдэ 49 номернуудта тус бүрин 200 түхэригэй шүүбэри буугаа.

Шүүбэринүүдэй тираж үнгэргэхэ Комиссиин Түрүүлэгшэ, ажалшадай депутадуудай Гродненско областной гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Н. С. КОНОН...
Комиссиин харюусалгата секретарь Л. А. БАСКИ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00753. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №